

Voorontwerp

**Bijlage:
Analyse & voorkeurscenario
voor Omgevingsvisie Aalten 2040**

VOORWOORD

In dit document de vertaalslag van alle ingrediënten voor de Omgevingsvisie Aalten 2040 naar vier verschillende scenario's, waarna deze vier scenario's zijn beoordeeld, uitmondend in een voorkeurscenario voor de Omgevingsvisie Aalten 2040.

Achtereenvolgens in dit document:

1. Analyse: conflicten, hiaten, koppelkansen en strategische keuzes.
2. Scenario's.
3. Beoordeling scenario's op effecten voor de leefomgeving.
4. Beoordeling scenario's op wensen, voorkeuren en prioriteiten van inwoners.
5. Voorkeurscenario.

1. ANALYSE

1.1 Belangrijkste conflicten tussen ambities, opgaven, plannen, wensen en kaders

1.1.1 Belangrijkste conflicten

- **Woningbouw versus landschap en dorpskarakter:** Er is grote behoefte aan nieuwe woningen voor starters, jonge gezinnen en senioren – zonder bijbouw dreigt leegloop en aantasting van de leefbaarheid. Tegelijk koesteren inwoners het waardevolle landelijke coulisselandschap en de kleinschalige dorps sfeer. In kleine kernen heerst de wens het landschap open en groen te houden, terwijl men beseft dat er wél nieuwe woningen bij moeten om de kernen levendig te houden. De uitdaging is bouwen voor de toekomst zonder de karakteristieke rust en het groen te verliezen. Inwoners gaven duidelijk aan geen ontwikkelingen te willen die “de rust, het groen of de dorpsaard aantasten”. Daarom bestaat een voorkeur voor inbreiding en hergebruik van bestaande panden boven uitbreiden in open landschap.
- **Landbouw(groei) versus natuur en landschap:** Gemeente Aalten heeft een fraai agrarisch landschap, maar de basiskwaliteit daarvan is niet overal op peil en de biodiversiteit staat onder druk. Schaalvergroting en intensiever grondgebruik in de landbouw botsen met het behoud van natuur en landschap – zo leidt intensieve veehouderij en bemesting tot aantasting van houtwallen en habitats, en teveel stikstofneerslag bedreigt nabijgelegen natuurgebieden. Inwoners noemen expliciet het belang van een balans tussen landbouw, natuur en wonen en willen die evenwichtige mix behouden. Tegelijk erkennen beleidskaders én agrariërs dat de sector moet verduurzamen (kringlooplandbouw, uitstoot verminderen, natuurinclusief werken). De spanning zit in de vraag hoeveel agrarische groei nog kan, en onder welke voorwaarden, zonder de natuurwaarden te schaden. In ieder geval is een integrale benadering nodig waarin landbouwproductie hand in hand gaat met natuurbehoud en recreatieve waarde om het groene imago te behouden én de agrarische economie toekomstbestendig te maken.
- **Mobiliteit en bereikbaarheid versus klimaat en leefomgeving:** Als plattelandsgemeente is Aalten sterk autogericht – voor veel inwoners (zeker buiten de kern) is de auto nu het voornaamste vervoermiddel en grote files kennen we niet. Tegelijk laat bijlage 1 zien dat het huidige mobiliteitsnetwerk niet overal aansluit op duurzame mobiliteitswensen: het fiets- en wandelnetwerk is gebrekkig en openbaar vervoer van/naar de kleine kernen schiet tekort. Er is dus een spanning tussen de huidige praktijk (intensief autogebruik) en de gewenste transitie naar schoner vervoer. Om klimaatdoelen en een gezonde leefomgeving te halen, zullen we moeten inzetten op minder fossiele auto's en meer OV, fiets en elektrische mobiliteit. Dat botst echter met de realiteit van een uitgestrekte gemeente waar de auto vaak onmisbaar is. Bovendien draagt verkeer bij aan milieu- en gezondheidsproblemen: langs drukke wegen meten we relatief hoge fijnstof- en NO₂-waarden, en inwoners klagen over verkeerslawaaï en onveilige situaties door vrachtverkeer. Hier wringt het dus: we willen zowel goed bereikbaar zijn als een schone, rustige leefomgeving – twee doelen die moeite hebben om samen te gaan.
- **Economische ontwikkeling versus milieukwaliteit en veiligheid:** De gemeente wil economisch vitaal blijven met voldoende werkgelegenheid. Dat betekent dat er nieuwe bedrijven en banen bij moeten komen, want op de bestaande bedrijventerreinen is amper ruimte over. Hier ontstaat spanning: uitbreiding van bedrijvigheid vraagt extra grond, leidt tot meer verkeer en mogelijk meer uitstoot of risico's (gevaarlijke stoffen, geluids-overlast). Zulke ontwikkelingen kunnen strijdig zijn met milieudoelen (schone lucht,

stille, schoon water) en met veiligheid voor omwonenden. Inwoners onderschrijven dit dilemma: men wil graag lokaal werk en bedrijvigheid, mits uitbreiding “niet ten koste gaat van het waardevolle buitengebied”. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat uitbreiding van bedrijventerrein 't Broek heel zorgvuldig in het landschap ingepast moet worden, en verspreide industrie in het buitengebied ongewenst is. Bijlage 1 signaleert bovendien dat de milieukwaliteit nu al onder druk staat: fijnstof- en NO₂-concentraties liggen boven de advieswaarden van de WHO en ~27% van de inwoners ervaart geurhinder (deels door veehouderijen, maar ook opvallend veel door houtkachels). Ook nieuwe energieprojecten (windmolens, zonneparken) leveren spanningen op met het landschap en omwonenden, want grootschalige turbines of velden liggen “gevoelig” – inwoners zien liever zonnepanelen op daken en kleinschalige innovaties. Dit alles betekent dat economische groei in de toekomst alleen kan als deze gepaard gaat met strenge milieueisen en veiligheidsnormen. Sterker nog, het conflict biedt een kans: als we nieuwe economie vooral richten op duurzaamheid, kunnen we groei koppelen aan milieuwinst. Bijlage 1 noemt de mogelijkheid om economische vernieuwing te verbinden met duurzaamheid – bijvoorbeeld door circulaire bedrijven en schone technologie aan te trekken in plaats van traditionele vervuulende industrie.

- **Voorzieningenniveau en leefbaarheid versus demografische krimp/vergrijzing:** Aalten wil zijn basisvoorzieningen (scholen, winkels, sport, zorg) en levendige dorpskernen graag behouden. Tegelijk krimpt het aantal jongeren en vergrijsd de bevolking sterk, en groeit het inwonertal weinig of niet. Deze dubbele vergrijzing ondermijnt het draagvlak voor voorzieningen. In kleine kernen en buurtschappen is het voorzieningenniveau nu al beperkt; inwoners moeten voor veel dingen relatief ver reizen. Bijlage 1 waarschuwt dat door de demografische trend die afstanden en tekorten groter kunnen worden. Minder inwoners betekent minder klanten en leerlingen: winkels kunnen omzet verliezen en sluiten, scholen moeten misschien fuseren of verdwijnen bij gebrek aan kinderen. We zien nu al signalen hiervan, zoals bovengemiddelde winkelleegstand in Aalten. Inwoners noemen het tegengaan van leegstand dan ook expliciet als prioriteit (bijv. “geen verdere verloedering van het centrum” in Aalten).

Het spanningsveld is duidelijk: we willen iedere kern leefbaar houden met basale voorzieningen, maar de economische/demografische realiteit maakt dat moeilijk vol te houden. Ook ontbreekt op dit punt nog gericht gemeentelijk beleid, wat de urgentie vergroot. Zonder actief ingrijpen dreigt een vicieuze cirkel van verder verdwijnende voorzieningen en afnemende leefbaarheid.

1.1.2 Belangrijkste beleidsmatige of inhoudelijke hiaten

De Omgevingswet vereist een integrale visie op alle aspecten van de fysieke leefomgeving; we moeten dus eventuele blinde vlekken in ons beleid invullen. De belangrijkste hiaten zijn de volgende:

- **Geluidsbeleid:** Gemeente Aalten beschikt over vastgesteld geluidbeleid, waaronder een nieuwe Geluidnota. Tegelijkertijd vraagt de doorwerking hiervan binnen de systematiek van de Omgevingswet om actualisatie en verdere integratie in de Omgevingsvisie en het toekomstige Omgevingsplan. Geluidshinder langs wegen en spoor blijft daarbij een aandachtspunt, met name in relatie tot gezondheid, woningbouw en verkeersveiligheid.
- **Oppervlaktewaterkwaliteit:** Ook voor de kwaliteit van sloten, beken en vijvers is er geen specifiek gemeentelijk beleid. Hoofdstuk 1 constateert dat zonder extra maatregelen de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water voor 2027 niet gehaald worden. Nu laten we initiatieven om de waterkwaliteit te verbeteren vooral over aan hogere overheden, wat een gemiste kans is. Zonder lokaal plan missen we mogelijkheden om bijvoorbeeld met natuurvriendelijke oevers, regenwateropvang of het tegengaan van

mest/kunstmest-uitspoeling het water in onze eigen leefomgeving gezonder te maken.

- **Voorzieningenstrategie:** Zoals hierboven benoemd bij het spanningsveld leefbaarheid, ontbreekt een uitgewerkte visie of actieplan voor het in stand houden van voorzieningen. Gezien de vergrijzing en mogelijke krimp is zo'n strategie urgent. Zonder expliciet beleid bestaat het risico dat pas wordt ingegrepen als winkels of scholen al sluiten, in plaats van proactief te zoeken naar oplossingen (bijvoorbeeld combinatiefuncties, subsidies of regionale afspraken over het spreiden van voorzieningen).

Deze hiaten betekenen dat de gemeente op deze onderwerpen nieuw beleid zal moeten formuleren. Om van een optelsom van bestaand beleid naar één integrale visie te komen, moeten de witte vlekken worden ingekleurd. Bij de uitwerking van de Omgevingsvisie zullen we dus moeten besluiten welke ambities en maatregelen we op elk van deze thema's vastleggen – bijvoorbeeld een lokaal geluidsplan met strengere normen voor stille woonwijken, een integraal waterplan samen met waterschap en agrariërs, en een voorzieningenstrategie per kern.

1.1.3 Belangrijkste koppelkansen: opgaven slim combineren

Door opgaven in samenhang aan te pakken, kunnen we efficiënter investeren en meerdere vliegen in één klap slaan. Belangrijke integratiekansen die uit de input naar voren komen:

- **Woningbouw & klimaatadaptatie:** Bij nieuwe woningen kunnen we direct maatregelen meenemen om de leefomgeving klimaatbestendig in te richten. Bijlage 1 geeft aan dat bij nieuwbouw expliciet gelet moet worden op hittebestendige en waterrobuuste ontwerpen. Denk aan lichte bestrating die minder warmte vasthoudt, groene daken, wadi's en infiltratiekragen om regenwater op te vangen. Zo realiseren we tegelijkertijd extra woningen én verminderen we hittestress en wateroverlast in de toekomst.
- **Woningbouw & sociale cohesie:** Nieuwbouwprojecten bieden ook kansen om de gemeenschap te versterken. Als we in nieuwe woonwijken voorzieningen en ontmoetingsplekken meeplannen – bijvoorbeeld een buurthuis, een groen dorpsplein of een gedeelde tuin – verhoogt dat niet alleen de woonkwaliteit, maar ook de sociale samenhang. Leefbare, vitale kernen vragen om zulke ontmoetingsplekken (aldus Hoofdstuk 1), dus hier ligt een koppelkans: bouwprogramma's zo invullen dat ze vergrijzing opvangen (met levensloopbestendige woningen), jongeren huisvesten én plekken creëren waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Op die manier helpt woningbouw ook tegen eenzaamheid en houdt het de dorpsgemeenschap sterk.
- **Landbouw & natuur/recreatie:** In het buitengebied zijn er kansen om landbouwtransitie te koppelen aan natuurbehoud en recreatie. Een integrale aanpak waarbij boeren niet alleen voedsel produceren maar ook betaald kunnen worden voor natuurbeheer, landschapszorg of recreatieve diensten levert dubbele winst op. Bijvoorbeeld: als een boer stopt, kan zijn erf (deels) een nieuwe functie krijgen – een deel natuurgebied of een recreatieve voorziening zoals een boerderijcamping of B&B in een verbouwde schuur. Zo blijft de open ruimte behouden, krijgt de boer een nieuw verdienmodel en verbeteren we de biodiversiteit en recreatieve waarde tegelijk. Initiatieven als agrarisch natuurbeheer en kringlooplandbouw laten zien dat herstel van natuur hand in hand kan gaan met nieuwe economische kansen voor agrariërs. Dit sluit aan bij de ambitie om het landelijk gebied te versterken door functiemenging – landbouw, natuur en recreatie in balans – zodat het landschap aantrekkelijk blijft én de agrarische sector toekomst heeft.
- **Klimaatadaptatie & biodiversiteit:** Maatregelen om de gemeente klimaatrobuust te maken kunnen tegelijk de natuur ten goede komen. Zo betekent "water en bodem sturend" werken in de praktijk dat we water vasthouden in het landschap en vergroenen,

wat zowel overstromingen voorkomt als flora en fauna helpt. Concreet: als we groene corridors, extra bomenrijen en waterbuffers aanleggen, zorgt dat voor koeling en waterberging én ontstaan nieuwe habitats voor planten en dieren. Hoofdstuk 1 benadrukt dat integraal waterbeheer – bijvoorbeeld regenpijpen afkoppelen en regenwater lokaal laten infiltreren – niet alleen wateroverlast vermindert maar ook de ecologie versterkt. Zulke combinaties passen bij een visie waarin we klimaatmaatregelen standaard inzetten om ook natuur te verbeteren.

- **Voorzieningen & leegstand/zorg:** Ook op het vlak van voorzieningen kunnen we slim koppelen. Een multifunctioneel centrum in een dorp kan bijvoorbeeld het verenigingsleven huisvesten, een bibliotheekpunt en een zorgsteunpunt bevatten, én dienen als ontmoetingsplek. Eén zo'n investering bedient meerdere doelen: het versterkt de sociale cohesie, voorkomt leegstand van gebouwen en behoudt belangrijke basisvoorzieningen in de kern. Daarnaast biedt digitalisering een koppelkans: met goede internetverbindingen en digitale loketten kunnen bewoners van kleine kernen toch toegang houden tot diensten, wat past bij de trend van meer thuiswerken en online dienstverlening. Zo helpt investeren in digitale infrastructuur zowel de economische ontwikkeling (modern werken op afstand) als het voorzieningenniveau (diensten blijven bereikbaar).
- **Mobiliteit & klimaat/gezondheid:** Vernieuwingen in vervoer kunnen tegelijk de bereikbaarheid en het milieu dienen. In de input van inwoners zien we ideeën als deelvervoer (elektrische deelauto's, buurtbussen) – dat vergroot de mobiliteit van met name ouderen en jongeren in de dorpjes én vermindert de CO₂-uitstoot per inwoner. Ook verbetering van fietspaden heeft een dubbel effect: het maakt duurzaam vervoer aantrekkelijker én verhoogt de gezondheid en leefkwaliteit (minder autoverkeer, meer beweging, en fietswegen kunnen gecombineerd worden met groenbuffers langs de weg). Kortom, door te investeren in openbaar vervoer, deelmobiliteit en fietsinfrastructuur snijdt het mes aan twee kanten.

Dit geeft ons bouwstenen om scenario's te ontwikkelen waarin zulke slimme combinaties maximaal worden benut. Het nationale beleid (NOVI) hamert hier ook op: verstedelijking koppelen aan leefomgevingskwaliteit, landelijk gebied versterken door functiemenging, klimaatopgaven realiseren via ruimtelijke ingrepen, enzovoort. Deze ideeën helpen ons dus om niet elk probleem apart te bekijken, maar integraal oplossingen te zoeken die meerdere doelen tegelijk dienen

1.2 Strategische keuzes

Gemeente Aalten staat voor een aantal fundamentele keuzes. Om te komen tot één integrale Omgevingsvisie 2040 moeten we richting bepalen op de genoemde punten. De kernvraag is: Hoe mengen we alle ingrediënten uit de bijlage ingrediënten tot één verhaal? En daarbij tekenen zich enkele strategische keuzedilemma's af:

- **Ruimtelijke koers: groei versus kwaliteit.** Ten eerste moeten we vastleggen hoeveel groei we nastreven in aantal woningen en bedrijven, en waar die ontwikkeling kan plaatsvinden. Dit komt neer op een keuze tussen een scenario van kwaliteit boven kwantiteit (slechts beperkte, selectieve groei met focus op behoud) of een scenario van vernieuwende groei (actief uitbreiden, mits duurzaam en innovatief). Concreet: Blijft het landschap leidend bij elke ontwikkeling, of accepteren we op sommige plekken enige aantasting van het landschap in ruil voor nieuwe woningen of werkgelegenheid? Zowel inwoners als bestuur zien het groene karakter van Aalten als harde randvoorwaarde – ontwikkeling mag, maar alleen als het landschap en de ruimtelijke kwaliteit behouden blijven of zelfs versterkt worden. Dit principe (“ja, mits het landschap versterkt”) zouden we expliciet kunnen vastleggen in de visie. Toch is de vraag hoe strikt we dat hanteren: Bouwen we bijvoorbeeld uitsluitend binnen bestaand bebouwd gebied, of laten we toch

uitbreidingen toe als daar grote behoefte aan is? Die koers bepaalt in hoge mate het toekomstige aanzicht van de gemeente.

- **Prioriteiten: duurzaamheid versus economische impuls.** Een tweede strategisch vraagstuk is welke doelen voorrang krijgen als niet alles tegelijk kan. Willen we primair inzetten op klimaat en duurzaamheid, dan heeft dat consequenties voor andere terreinen – bijvoorbeeld: minder ruimte voor auto's (ten gunste van fietsen/OV), strengere eisen aan boeren en industrie, en wellicht minder uitbreidingsmogelijkheden buiten de bestaande kernen. Kiezen we omgekeerd vooral voor een economische impuls (meer groei van bedrijven, woningen, inwoners), dan moeten we op voorhand duidelijke randvoorwaarden stellen om negatieve effecten op klimaat, milieu en landschap te voorkomen of te compenseren. Deze prioriteitskeuze komt neer op welk toekomstbeeld we nastreven: een koers waarin het dorpse, groene karakter centraal staat en alle plannen daaraan getoetst worden (een conserverend scenario van "groen en rustig"), óf een scenario waarin gecontroleerde groei en vernieuwing centraal staan ("vernieuwend en toekomstgericht"). Waarschijnlijk ligt de uiteindelijke koers ergens tussen deze twee uitersten, maar we moeten dit spectrum expliciet bespreken en beslissen waar we de nadruk op leggen.
- **Aanvullen van beleidslacunes:** Daarnaast moeten we beslissen hoe om te gaan met de eerdergenoemde hiaten in beleid. Ontwikkelen we bijvoorbeeld een voorzieningstrategie om ook in krimpende kernen basisvoorzieningen te behouden (bijvoorbeeld via multifunctionele centra of regionale afstemming per dorp)? Dit zijn strategische keuzes over de inzet van de gemeente: Kiezen we ervoor deze lacunes proactief te dichten, of laten we bepaalde zaken over aan andere overheden en spontane ontwikkelingen? Die keuze bepaalt mede hoe concreet en richtinggevend onze Omgevingsvisie wordt, want zonder eigen kaders op deze onderwerpen kunnen we minder sturen.
- **Concrete ambities en toetsingskader:** Ten slotte zullen we moeten bepalen hoe meetbaar en concreet we onze ambities maken. De Omgevingswet eist dat de visie voldoende houvast geeft om initiatieven op te toetsen. Dat betekent dat we per thema willen vastleggen wat we precies willen bereiken – bijvoorbeeld aantallen, percentages of jaartallen. Een strategische keuze is dus: Formuleren we harde doelen (zoals "minstens x nieuwe woningen bouwen tot 2030, y% biodiversiteitsherstel, klimaatneutraal in jaar z")? En hoe zorgen we dat bij conflicterende doelen duidelijk is welk doel zwaarder weegt of hoe ze gecombineerd worden? Door concrete doelen te stellen, maken we de visie scherper en toetsbaar, maar we moeten ook realistisch blijven. Het gaat erom een visie te krijgen die ambitieus én uitvoerbaar is, met voldoende flexibiliteit om bij te sturen als omstandigheden veranderen.

Al deze strategische keuzes bepalen samen de koers voor Aalten richting 2040.

Samenvattend: We moeten een integrale koers uitstippelen die rekening houdt met de volle breedte van de opgaven. Bijlage 1 heeft de ingrediënten geleverd en laten zien waar de pijnpunten en kansen liggen; nu is het aan de gemeente om expliciet te kiezen hoe we die ingrediënten mengen tot één samenhangend verhaal. Dat betekent moeilijke knopen doorhakken om bepaalde conflicten te beslechten én koppelkansen te omarmen. Bijvoorbeeld: ja, we bouwen extra woningen, maar zoveel mogelijk binnen het bestaande dorp (om het buitengebied te sparen). Of: ja, de landbouw mag zich ontwikkelen, mits de biodiversiteit daarbij verbetert. Door dit soort keuzes te maken leggen we de basis voor een Omgevingsvisie die echt integraal is en richting geeft aan de gewenste ontwikkeling tot 2040.

1.3 Twee uitersten

Uiteindelijk komen de keuzerichtingen neer op een spectrum met twee uitersten:

- Aan de ene kant een scenario “kwaliteit boven groei”, waarin behoud van landschap en leefkwaliteit altijd voorop staat en groei zeer beperkt en selectief is.
- Aan de andere kant een scenario “forse groei met behoud van kwaliteit waar dat nog kan”, waarin de gemeente inzet op flinke groei en vernieuwing, maar probeert de kernkwaliteiten zoveel mogelijk te behouden.

Alle andere opties bewegen zich tussen deze polen.

In het navolgende worden binnen de bandbreedte van deze twee uitersten vier concrete, integrale en (intern) samenhangende scenario's uitgewerkt. Die vier scenario's hebben we vervolgens door RHDHV laten beoordelen op hun impact op de leefomgeving, en daarnaast getoetst aan de input van inwoners.

2. VIER SCENARIO'S

In dit hoofdstuk vier verschillende, concrete, integrale en (intern) samenhangende scenario's, waarbij elk scenario moet worden gezien als een manier waarop (binnen de bandbreedte van de strategische keuzes die gemeente Aalten moet maken) de "puzzel" zou kunnen worden gelegd. Waarbij elk "puzzelstukje" (woningen, natuur, infrastructuur, landbouw, et cetera) om ruimte vraagt. Ruimte die binnen de begrenzing van gemeente Aalten uiteraard maar één keer kan worden "uitgegeven". Het leggen van elk "puzzelstukje" legt dus een claim op ruimte en kan daarmee "concurreren" met andere puzzelstukjes. Bovendien moet het geheel uiteindelijk een integraal en samenhangend plaatje opleveren van de fysieke leefomgeving in de gemeente Aalten in 2040. Puzzelen dus!

NB: De navolgende scenario's zijn met grote nadruk nog een "oefening". Pas later in deze analyse gaan we bekijken welke mix het best passend is voor gemeente Aalten. Die best passende mix noemen we dan het "voorkeursscenario".

2.1 De redeneerlijn achter de vier scenario's

De vier scenario's zijn ontwikkeld als denkrichtingen om de strategische keuze van gemeente Aalten – gericht op vitale gemeenschappen, zorgvuldig ruimtegebruik en behoud van het waardevolle landschap – in uiteenlopende toekomstbeelden te verkennen. Ze vormen samen een afwegingskader dat inzicht geeft in de ruimtelijke consequenties, de samenhang tussen opgaven en de impact op leefbaarheid, duurzaamheid en identiteit.

Elk scenario representeert een andere mate en vorm van groei, variërend van behoudend (scenario 1) tot ambitieus en vernieuwend (scenario 4), en biedt zo ruimte voor dialoog en richtingbepaling. Door bij alle scenario's integraal te kijken naar wonen, werken, mobiliteit, natuur, klimaat, energie en voorzieningen ontstaat een robuust beeld van de keuzeruimte én van wat nodig is om ook in 2040 een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige gemeente Aalten te zijn.

2.2 Scenario 1: Kwaliteit boven groei

In scenario 1 ("Kwaliteit boven kwantiteit") blijft de groei bewust beperkt. Er worden tot 2035 circa 900 nieuwe woningen gebouwd, wat gezien wordt als een voorlopig maximum om rust, ruimte, natuur, het dorps karakter en de sociale samenhang te behouden. De ruimtelijke koers zet in op kleinschalige inbreiding binnen de bestaande kernen en vermijdt grootschalige uitbreidingen, zodat het open landschap en de landbouw intact blijven. Deze aanpak heeft ook milieuvoordelen: minder nieuwe verkeersbewegingen of industrie betekent minder extra uitstoot, geluid en verstoring. De keerzijde is dat de woningnood voor starters, jonge gezinnen en ouderen nijpend blijft. Met slechts 900 woningen is het de vraag of iedereen een plek vindt, en zonder bevolkingsgroei komen voorzieningen als scholen, winkels en sportclubs onder druk te staan. Kortom, scenario 1 kiest voor behoud van leefomgeving en rust, maar riskeert een tekort aan woningen en een afnemende vitaliteit van de dorpen.

- **Wonen:** Tot 2035 worden volgens Woondeal 1.1 ongeveer 900 extra woningen bijgebouwd, maar daarna groeit het woningbestand niet verder. We verdelen deze 900 woningen proportioneel over de kernen – in de kleine dorpen hooguit "een straatje erbij". Nieuwe bebouwing vindt bijna uitsluitend plaats door inbreiding en vervangende nieuwbouw binnen de bestaande dorpsranden. Grootschalige uitbreidingen op het platteland

blijven uit om landschap en landbouw te ontzien. Elke potentiële bouwlocatie toetsen we vooraf streng op geschiktheid van water en bodem; bouwen in laaggelegen of natte zones wordt vermeden (conform het nationale principe “water en bodem sturend”).

Nieuwbouw richt zich op lokale behoefte: voldoende passende woningen voor starters en senioren, zodat doorstroming op gang komt. Omdat we na 2035 een pas op de plaats maken, blijft de bevolkingsgroei zeer beperkt. Jongeren kunnen iets moeilijker een woning vinden (krapte duurt langer) en sommigen vertrekken tijdelijk, maar we voorzien wel in de meest urgente lokale woonvraag. Het authentieke dorpskarakter blijft intact, want er komen geen nieuwe woonwijken na 2035.

- **Economie:** Aalten profileert zich in dit scenario nadrukkelijk als rustige woongemeente met een kleinschalige economie. Afgezien van de reeds geplande uitbreiding van bedrijventerrein 't Broek komt er geen extra industriegebied bij. We leggen de focus op het vitaliseren van bestaande bedrijven en winkels. Leegstaande panden op de huidige bedrijventerreinen worden hergebruikt of gesloopt, zodat binnen de bestaande contouren efficiënter ruimte vrijkomt. We stimuleren lokaal ondernemerschap in kleine ambachtelijke bedrijven, detailhandel en agrarische neventakken.

Omdat er nauwelijks nieuwe banen ontstaan, blijft Aalten een forensengemeente – veel inwoners werken buitengemeentelijk. We faciliteren dat met goede bereikbaarheid naar de regio (het treinstation en de bestaande buslijnen blijven operationeel). Thuiswerken en digitale infrastructuur spelen een belangrijke rol: in 2030 is vrijwel 100% van de gemeente aangesloten op glasvezel, waardoor iedereen ook vanuit de kleinere kernen kan werken.

Grootschalige nieuwe toeristische voorzieningen blijven uit; we handhaven strikte kaders voor recreatie. Uitbreiding van campings of vakantieparken wordt niet toegestaan – er worden zelfs enkele ongebruikte recreatiebestemmingen ingetrokken om verdere wildgroei te voorkomen. Toerisme kan alleen nog groeien door betere benutting van bestaande accommodaties en kleinschalige logies (bijvoorbeeld meer B&B's), maar het blijft bescheiden van omvang.

- **Voorzieningen:** Dankzij een stabiele of licht groeiende bevolking houden we de bestaande voorzieningen nagenoeg op peil. We bouwen geen grote nieuwe voorzieningen; in plaats daarvan clusteren en combineren we functies beter. Hoofdkernen Aalten en Dinxperlo behouden de basisvoorzieningen (supermarkten, basisscholen, huisarts, sportvelden) als centrale dorpen. In de kleinste kernen is het niet haalbaar alle voorzieningen zelfstandig open te houden bij stagnerend inwonertal. We kiezen daarom voor slimme centralisatie: per dorp komt waar nodig één multifunctioneel dorps huis waarin bv. bibliotheek, ontmoetingsruimte en loketdiensten gebundeld zijn.

Mobiele oplossingen vullen eventuele gaten: denk aan een bibliobus door de buurtschappen, een wekelijkse markt in de kleine dorpen, en bezorgdiensten voor ouderen in het buitengebied. Zo hoeven er geen nieuwe gebouwen te komen en benutten we bestaande locaties efficiënter.

We zetten in op het behoud van leefbaarheid met minimale groei: digitale dienstverlening wordt verbeterd zodat afstand minder een probleem is, en we ondersteunen het sterke vrijwilligersleven dat veel dorpsactiviteiten draaiende houdt. Naoberschap (de buurtzorg en -hulp) blijft de hoeksteen; de gemeente faciliteert dit waar nodig met kleine subsidies of ondersteuning van bewonersinitiatieven. Per saldo kan iedereen nog steeds terecht voor basisvoorzieningen, al worden deze vaker regionaal gedeeld. Provinciale doelen om in 2030 ten minste 90% van de dorpen van basisvoorzieningen te voorzien, halen we grotendeels dankzij creatieve oplossingen (zoals mobiele voorzieningen) – maar enkele zeer kleine kernen zullen voor sommige diensten op

nabijgelegen dorpen aangewezen zijn.

- **Mobiliteit:** Het verkeersbeeld blijft rustig en vertrouwd. Er komen geen nieuwe grote wegen of rondwegen; we beperken ons tot het goed onderhouden en verkeersveiliger maken van bestaande wegen en fietspaden. Omdat er na 2035 nauwelijks nieuwe woonwijken of bedrijven bij komen, groeit het verkeersaanbod niet noemenswaardig en kan het huidige wegennet dit makkelijk aan. We voeren kleinschalige veiligheidsmaatregelen door: uitbreiding van 30 km/uur-zones in woonstraten, extra drempels en zebra-paden bij scholen. Fietsers krijgen voorrang in ons beleid: we verbeteren stap voor stap de bestaande fietspaden (betere verlichting, ontbrekende schakels aanvullen) tussen dorpen zodat fietsen veilig en aantrekkelijk blijft.

Openbaar vervoer blijft minimaal op het huidige niveau behouden – de treinverbinding in Aalten en de belangrijkste buslijn naar Dinxperlo blijven in stand. Uitbreiding van OV-diensten is niet realistisch bij lage vraag, maar we zetten ons in om bezuinigingen te voorkomen, zodat niemand geïsoleerd raakt. Nieuwe mobiliteitsinitiatieven zoals deelauto's en buurtbussen zijn in scenario 1 niet nadrukkelijk nodig; wel plaatsen we voldoende laadpalen voor elektrische auto's op bestaande parkeerplaatsen om stille verduurzaming te faciliteren. Mobiliteit in dit scenario draait dus om optimalisatie van het bestaande. De inwoners merken weinig verandering: de bereikbaarheid blijft goed, de dorpsstraten worden zelfs iets veiliger en het landschap blijft gevrijwaard van nieuwe infrastructuur.

- **Klimaat, energie en water:** Duurzaamheid nemen we mee in kleine stapjes. De nadruk ligt op energiebesparing en kleinschalige opwek. Zon-op-dak is de norm: geschikte daken van woningen, schuren en bedrijven worden zoveel mogelijk voorzien van zonnepanelen. Wat wind betreft is regionaal de RES 2.0 Achterhoek opgesteld, als actualisatie van de bestaande energiestrategie. Deze RES 2.0 zal begin 2026 worden vastgesteld in de colleges. In de RES 1.0 was voor een deel van de opgave nog geen uitspraak gedaan over de techniek waarmee deze ingevuld dient te worden. Vanwege met name netwerkefficiëntie is in de RES 2.0 afgesproken dat dit gedeelte met windenergie zal moeten worden ingevuld. Ook Aalten zal extra in moeten zetten op windenergie en de locatie van windpark Hagenwind is hiervoor het meest geschikt. De gemeente bereidt zich voor om nieuwe locaties voor duurzame opwek in het omgevingsplan te faciliteren – denk aan verdere uitrol van zonnepanelen op bedrijfsdaken en eventueel ook kleinschalige windturbines bij industrieterreinen.

Alle nieuwe woningen worden volgens de landelijke eis energieneutraal (BENG) en aardgasvrij opgeleverd, en we streven ernaar uiterlijk 2030 circa 2.300 bestaande woningen van het gas af te hebben (hybride warmtepompen of aansluiting op een warmtewet). Via ons energieloket ondersteunen we isolatie en zuinig gedrag actief met voorlichting en leningen. Hiermee halen we de regionale klimaatdoelen voor 2030 (49–55% CO₂-reductie t.o.v. 1990) en blijven we op koers voor klimaatneutraliteit in 2050. Grote windmolens zijn in 2040 niet gerealiseerd, maar eventueel wordt in regionaal verband stroom geïmporteerd om onze energiebalans te sluiten.

Klimaatadaptatie gebeurt geleidelijk en bij routinewerk: als we een riool vervangen, leggen we meteen extra regenwaterafvoer of een wadi aan; bij herinrichting van straten planten we extra bomen en groen. Inwoners worden opgeroepen hun tuinen te ontstennen. Zo verhogen we beetje bij beetje de hittebestendigheid en wateropvang in de bestaande wijken, zonder abrupte ingrepen. We streven in de kernen naar de 3-30-300-norm voor groen (minstens 3 bomen in zicht, 30% bladerdek per buurt, en een park op 300 m afstand) – dit halen we in 2040 nog niet overal, maar elke buurt wordt wel groener dan nu.

De gemeente betreft standaard het waterschap Rijn en IJssel bij de schaarse nieuwe

plannen voor advies over waterberging en droogte. Bestaande natuurprojecten die bijdragen aan klimaatbestendigheid, zoals het vernatten van het Aaltense Goor, zetten we onverminderd voort om verdroging tegen te gaan. Waterveiligheid blijft op peil: dijken en beken voldoen aan gestelde normen, en overstromingsrisico's blijven zeer gering.

Al met al blijven we ruim binnen de milieunormen: de luchtkwaliteit is uitstekend (we voldoen aan de WHO-advieswaarden voor fijnstof), het is 's nachts donker en stil op het platteland, en er is nauwelijks extra geluid- of lichtoverlast.

- **Natuur, landschap en biodiversiteit:** We hanteren “kwaliteit boven groei” ook ruimtelijk: nieuwe ontwikkelingen buiten de bebouwde kom worden benaderd met nee, tenzij. De waardevolle Achterhoekse landschappen – essen, beekdalen, houtwallen, stilte en duisternis – blijven volledig intact. Als er al een enkele woning aan de dorpsrand bijkomt, eisen we compenserende natuur of groen: bijvoorbeeld aanleg van extra beplanting of een wadi, zodat de natuurwaarden per saldo niet achteruitgaan. Grootschalige nieuwe natuurgebieden komen er niet in dit scenario, maar we stimuleren wel kleinschalige biodiversiteitswinst. Boeren krijgen ondersteuning om akkerranden in te zaaien met bloemen of kleine bosjes te planten voor vogels en insecten.

We streven ernaar dat ten minste 25% van de agrarische bedrijven in 2030 natuurinclusief werkt (conform de regionale ambitie) – in scenario 1 vooral via vrijwillige pilots en voorlichting, aangezien er weinig externe druk of ruimtevrage ontwikkelingen zijn. Landbouw blijft qua areaal ongeveer gelijk; er is amper behoefte om agrarische grond op te offeren. Mocht een boer stoppen, dan kijken we via rood-voor-groen-regelingen of vrijkomende stallen gesloopt kunnen worden voor natuurherstel, maar dit gebeurt sporadisch.

De beperkte economische groei zorgt er ook voor dat er weinig extra emissies van stikstof of gewasbeschermingsmiddelen bij komen, wat gunstig is voor omliggende Natura 2000-gebieden. Per saldo blijft de milieukwaliteit hoog en de biodiversiteit stabiel; waar mogelijk nemen we vrijwillig maatregelen om deze verder te versterken, zonder dat grote offers nodig zijn.

- **Landbouw, circulariteit en afval:** In scenario 1 verandert de agrarische sector geleidelijk. We volgen het nationale beleid richting kringlooplandbouw: boeren worden gestimuleerd (maar niet verplicht) om zuiniger met meststoffen en pesticiden om te gaan en reststromen te hergebruiken. Extensieve veehouderij en verbreding (boerderijwinkels, zorgboerderijen, recreatie) krijgen aandacht om het inkomen te spreiden. Doordat ruimtelijke druk ontbreekt, kunnen landbouw en natuur goed naast elkaar blijven bestaan; versnippering door nieuwbouw blijft uit. Wel doen we mee aan regionale initiatieven, zoals de Achterhoekse proeftuinen voor emissiearme stallen en nieuwe teelten, zodat een groeiend aantal bedrijven vrijwillig voorop loopt (minimaal 25% kringloopbedrijven in 2030).
- **Afval en circulariteit:** We dragen bij aan de doelstelling Nederland Circulair 2050. In 2040 heeft Aalten haar restafval per inwoner al sterk gereduceerd (richting <100 kg/jaar, versus ~200 kg nu) door betere afvalscheiding en -preventie, ondersteund door provinciale campagnes. Nieuwe bouwprojecten passen circulair bouwen toe waar mogelijk (herbruikbare materialen, modulair ontwerp), gestimuleerd door gemeentelijk beleid en subsidies. Scenario 1 haalt de landelijke tussendoelstelling om in 2030 het gebruik van primaire grondstoffen met 50% te verminderen, vooral dankzij kleinschalige lokale initiatieven als deelgebruik, reparatiecafés en circulaire ambachten. Op gemeentelijk niveau hanteren we het programma “Aalten Circulair” dat stapsgewijs de afvalberg verkleint en hergebruik vergroot, zonder harde ingrepen maar via educatie en facilitering.

- **Gezondheid en veiligheid:** Scenario 1 biedt een gezonde en veilige leefomgeving. Het beperkte verkeer en het vele groen zorgen voor schone lucht (fijnstof en NO₂ liggen dicht bij de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie). Geluidshinder is minimaal; 's nachts blijft het in onze dorpen donker en stil. De bestaande zorgvoorzieningen (huisartsen, fysio, thuiszorg) zijn toereikend voor de licht groeiende en vergrijzende bevolking. We zetten in op preventie en welzijn: lokale initiatieven zoals wandelgroepen, buurtmoestuinen en sportdagen krijgen steun om inwoners in beweging en contact te houden. Hierdoor blijven mensen langer gezond en actief.

De sociale cohesie in dit scenario is zeer sterk – de bevolkingssamenstelling verandert nauwelijks, dus mensen kennen hun burens nog net zo goed als voorheen. Verenigingsleven en tradities (zoals dorpsfeesten) blijven bloeien en verbinden jong en oud. De vergrijzing neemt toe, maar dankzij noaberschap en vrijwilligerswerk worden ouderen goed ondersteund binnen de gemeenschap. De sociale veiligheid is hoog: buurtbewoners letten op elkaar, er zijn buurtpreventieapps en weinig criminaliteit. Rampen of ongevalrisico's blijven klein; er komen geen nieuwe risicovolle bedrijven bij, en bestaande veiligheidsplannen voldoen aan de normen.

Kortom, scenario 1 koestert het huidige leefklimaat – rustig, hecht en gezond – in ruil voor het bewust beperken van groei en vernieuwing.

2.3 Scenario 2: Beheerst doorgroeien

In scenario 2 (“Gematigde groei met behoud van karakter”) wordt de groei iets langer uitgesmeerd. Bovenop de eerste 900 woningen van scenario 1 komen tot 2040 nog circa 450 extra woningen, waardoor in totaal rond **1.350** nieuwe woningen ontstaan. Daarmee wordt de lokale woonbehoefte serieuzer opgepakt: jongeren en ouderen krijgen meer kans op een woning en extra gezinnen houden onze scholen, winkels en sportclubs draaiende. De ruimtelijke ontwikkeling blijft kleinschalig en dorps: uitbreidingen zijn beperkt, groen en landschap worden gerespecteerd en het dorpse karakter blijft behouden. Scenario 2 biedt dus iets meer groei om de leefbaarheid te ondersteunen dan scenario 1, maar blijft een voorzichtige middenweg. Het verzacht de woningdruk en demografische krimp enigszins, maar lost deze niet volledig op. De gemeenschap krijgt een bescheiden impuls zonder de Achterhoekse charme te verliezen, al blijft verdere groei op termijn wellicht nodig.

- **Wonen:** Ook na 2035 blijft Aalten lineair doorgroeien. Tussen 2035 en 2040 bouwen we nog ca. 450 extra woningen bovenop de 900 van scenario 1, waardoor rond 2040 totaal circa 1.350 nieuwe woningen gerealiseerd zijn. Deze groei is gematigd en doordacht: we benutten eerst alle inbreidingslocaties en transformeren leegstand tot woningen, maar staan onder strikte voorwaarden enkele uitbreidingen aan de randen van Aalten en Dinxperlo toe zodra inbreiding uitgeput raakt. Elke uitbreidingslocatie wordt vooraf getoetst op “water en bodem sturend”: plekken met hoge grondwaterstand of overstromingsgevaar sluiten we uit. De nieuwe woonwijken houden we kleinschalig en landschappelijk ingepast, met veel groen en water als buffer naar het buitengebied – we hanteren bv. de 3-30-300-norm bij het ontwerp van deze wijken. Uitbreiding gebeurt gefaseerd: pas als een nieuwe buurt grotendeels is volgebouwd en verkocht, starten we een volgende fase, om leegstand te voorkomen.

Verdeling: Aalten en Dinxperlo krijgen de meeste nieuwe huizen, maar alle kernen profiteren mee. Bredevoort mag bijvoorbeeld iets uitbreiden om de leefbaarheid te ondersteunen, en in enkele buurtschappen (zoals De Heurne) bouwen we incidenteel een paar seniorenwoningen bij het dorps huis om ouderen in het dorp te houden. In het

buitengebied blijft bouwen uitzonderlijk – alleen via rood-voor-rood-regelingen (sloop van een schuur in ruil voor één woning) en iets vaker op vrijkomende boerenerven, waar we bij beëindigde agrarische bedrijven in een paar gevallen een extra woning of dubbele woning toestaan. Daarmee ontstaat lichte groei in alle kernen, zodat overal nieuwe instroom is. Doel hiervan is kleine scholen, winkels en sportclubs van genoeg aanwas te voorzien om open te blijven. De bevolking blijft hierdoor gestaag (mede door migratie) toenemen, wat de vergrijzing iets afremt en de verhouding jongeren/ouderen gezonder houdt. Inwoners ervaren de groei als beheerst: er komen wat nieuwe gezichten bij, maar de dorpsgemeenschap kan hen goed opnemen zonder haar eigen karakter te verliezen.

- **Economie:** Scenario 2 faciliteert een gematigde economische groei. Bestaande bedrijventerreinen worden eerst optimaal benut en waar nodig selectief uitgebreid. Zo kan 't Broek bij Aalten een kleine extra uitbreiding aan de rand krijgen, om lokale bedrijven wat groeiruimte te geven – dit combineren we met een groene bufferzone eromheen. Een heel nieuw bedrijventerrein komt er níet, maar verspreid voegen we in totaal enkele hectares bedrijfsruimte toe via kleinschalige uitbreidingen of herbesteding van braakliggende stukken. In Dinxperlo, waar nauwelijks uitbreidingsruimte is, zetten we in op herstructurering: oude bedrijfspanden worden efficiënter herbouwd (bijv. verdiepingen toevoegen) zodat op dezelfde locatie meer bedrijvigheid past. Indien bedrijven in Dinxperlo echt niet meer binnen de dorpskern passen, zoeken we mee naar een oplossing elders binnen de gemeente (bij Aalten of in het buitengebied, mits passend).

We richten ons op het vitaal houden van de huidige middenstand en het aantrekken van kleinschalige, duurzame ondernemers uit de regio. Nieuwe bedrijven moeten passen bij het dorpsmilieu; initiatieven die lokale werkgelegenheid scheppen én bij Aalten passen, krijgen ondersteuning (bijv. hulp bij vergunningen) in een voorzichtig uitnodigingsbeleid. Denk aan een Achterhoekse start-up die een werkplaats zoekt – daar denken wij constructief in mee.

Ook toerisme en recreatie zien we als kans, zij het zonder grote nieuwe projecten. Nieuwvestiging van minicampings kan alleen als elders een minicamping sluit (saldo nul), en overige logiesvormen mogen enkel iets uitbreiden als het aanvullend is op het bestaande aanbod. Het toeristisch aanbod groeit dus nauwelijks; we focussen op kwaliteitsverbetering van wat er is. Het aandeel van toerisme in de lokale economie blijft ongeveer gelijk. Al met al neemt de werkgelegenheid licht toe: een paar extra jongeren vinden lokaal werk bij nieuwe kleine bedrijven of in de iets uitgebreidere zorg- en dienstensector. Daarmee leggen we een iets steviger fundament onder de leefbaarheid, zonder het dorpsmilieu te verliezen. Aalten blijft in 2040 weliswaar grotendeels woongemeente, maar heeft zijn economische basis iets verbreed.

- **Voorzieningen:** De voorzichtige groei van bevolking en economie geeft de voorzieningen een steuntje in de rug. In Aalten en Dinxperlo zorgen meer inwoners en iets hogere bestedingen dat winkels en horeca beter draaien. We pakken leegstand actiever aan: zodra de klantenbasis het toelaat, vullen we lege winkelpanden met nieuwe initiatieven (bijv. een lokale versmarkt of start-up winkel). Het voorzieningenniveau weten we minstens op peil te houden en waar mogelijk iets te verbeteren. Zo realiseren we bijvoorbeeld één nieuw multifunctioneel centrum waarin sport, cultuur en zorg worden gecombineerd – zonder grootschalige nieuwbouw, maar door slim te verbouwen of aan te bouwen bij een bestaand gebouw, passend bij de schaal. De meeste investeringen doen we in de grotere kernen; kleine kernen profiteren indirect mee doordat de centrale voorzieningen verbeteren.
- **Leefbaarheid:** Een iets grotere bevolking geeft scholen wat meer leerlingen, sportclubs nieuwe leden en verenigingen meer draagvlak. Hierdoor blijven ook in kleinere dorpen basisvoorzieningen langer houdbaar. We volgen wel nauwgezet of ergens

voorzieningen onder druk komen; waar de bevolking weer wat groeit, staan we open voor het terugbrengen van bijvoorbeeld een bibliotheekuitleenpunt of loket op bepaalde dagen. Innovatie blijft belangrijk: bij toename van zorgvraag verruimen we de openingstijden van het gezondheidscentrum, of zetten we extra huisartsen in deeltijd in Dinxperlo in om wachttijden kort te houden. We zorgen dat inwoners van buitengebieden de centrale voorzieningen goed kunnen bereiken, bijvoorbeeld via een buurtbus of haal- en brengservice naar het zwembad.

Over het algemeen maakt de lichte groei de voorzieningen net wat robuuster: er is een iets grotere kritische massa om winkels, horeca, scholen en cultuur te laten floreren, zonder dat de dorpsfeer verdwijnt. Dit helpt ook om de provinciale norm (90% van de dorpen behoudt basisvoorzieningen in 2030) te halen – in scenario 2 kunnen wellicht alle kernen hun primaire voorzieningen behouden doordat er weer een paar gezinnen bij komen.

- **Mobiliteit:** De iets sterkere groei vergt gerichte verbeteringen in mobiliteit. Doordat er meer huizen en bedrijvigheid bij komen, neemt ook het verkeer een fractie toe. Om dat op te vangen zonder leefbaarheidsschade voeren we een paar kleinschalige aanpassingen door. Zo overwegen we bij Aalten-dorp een kleine rondwegschakel of een verbeterde route om een nieuwe wijk te ontsluiten – zoveel mogelijk over bestaande tracés. Een volledige nieuwe rondweg komt er niet, maar we kijken wel of ontbrekende schakels in de verkeersstructuur aangelegd kunnen worden indien nodig. In Dinxperlo, waar nu al druk vrachtverkeer door het centrum rijdt, onderzoeken we samen met Duitse partners de mogelijkheid van een korte omleidingsroute buitenom (een lokale bypass) om het centrum te ontlasten. Fietsvoorzieningen breiden we uit waar mogelijk: bijvoorbeeld een nieuw vrijliggend fietspad tussen Bredevoort en Aalten als blijkt dat veel scholieren die route nemen. Ook komen er extra fietsenstallingen bij het station. Deze ingrepen blijven bescheiden van schaal, maar verhogen de verkeersveiligheid en het comfort. Woonstraten richten we nog meer in als 30 km/uur-zone en we weren sluipverkeer door duidelijke bebording en eventueel knippen (afsluitingen) in wijken. Omdat er iets meer beweging is in de gemeente, scherpen we handhaving aan: extra controles op snelheid in dorpen en op vrachtverkeer dat ongewenst door woonkernen rijdt.

Openbaar vervoer krijgt een kleine impuls: bij een groeiend inwonertal pleiten we bij de provincie voor behoud van de busverbinding Aalten–Dinxperlo en mogelijk een iets hogere frequentie in de spits. We denken ook aan een buurtbus of deeltaxi voor de kleine kernen, zodat bijvoorbeeld Lintelo en De Heurne beter aangesloten zijn op Aalten en Dinxperlo.

Alle nieuwe woonwijken in scenario 2 voorzien we standaard van goede fietsroutes en voldoende laadpunten voor elektrische voertuigen, om duurzaam reizen te bevorderen. Per saldo blijft de bereikbaarheid goed en versterken we die proactief een beetje om de groei op te vangen – zonder grote ingrepen die het landschap of het dorpse karakter aantasten.

- **Klimaat, energie en water:** Scenario 2 gaat behoedzaam om met het landschap, maar toont iets meer bereidheid tot ontwikkeling zolang dit gepaard gaat met kwaliteitswinst. De meeste waardevolle open ruimten en landschapselementen blijven behouden, maar op enkele plekken waar gebouwd wordt, brengen we een klein offer – altijd gekoppeld aan compensatie of versterking elders. Het principe is “ja, mits tegelijkertijd het landschap wordt versterkt”: ontwikkeling mag, mits er iets goeds tegenover staat. Bijvoorbeeld, als aan de rand van Aalten een nieuw wijkje verrijst op voormalig weiland, dan planten we extra houtwallen rondom die wijk en leggen we een parkje of waterpartij aan als groene buffer. Zo blijft het coulisselandschap in grote lijnen intact en krijgt de natuur er elders iets bij. We selecteren in overleg met betrokkenen een paar locaties om nieuwe natuur te ontwikkelen of bestaande uit te breiden – bijvoorbeeld langs de

Slingebeek of op minder rendabele landbouwgrond – zodat natuur, waterberging en recreatie gecombineerd winst opleveren.

Op duurzaamheidsgebied zet scenario 2 een stap verder dan scenario 1, zij het nog steeds voorzichtig. Voor windenergie is regionaal de RES 2.0 Achterhoek opgesteld, als actualisatie van de bestaande energiestrategie. Deze RES 2.0 zal begin 2026 worden vastgesteld in de colleges. In de RES 1.0 was voor een deel van de opgave nog geen uitspraak gedaan over de techniek waarmee deze ingevuld dient te worden. Vanwege met name netwerkefficiëntie is in de RES 2.0 afgesproken dat dit gedeelte met windenergie zal moeten worden ingevuld. Ook gemeente Aalten zal extra in moeten zetten op windenergie en de locatie van windpark Hagenwind is hiervoor het meest geschikt. De gemeente bereidt zich voor om nieuwe locaties voor duurzame opwek in het omgevingsplan te faciliteren – denk aan verdere uitrol van zonnepanelen op bedrijfsdaken en eventueel ook kleinschalige windturbines bij industrieterreinen.

Hiernaast sluit gemeente Aalten in dit scenario een kleinschalig zonnepark niet uit: zo kan er in overleg met de lokale energiecoöperatie een zonnepark van enkele hectares komen bij een bedrijventerrein, mits goed ingepast met aarden wallen en groen. Ook denken we aan innovaties als zonnepanelen op geluidsschermen of parkeerplaatsen, zodat opwek plaatsvindt zonder extra grondbeslag. De nadruk blijft op energiebesparing, wind en zon-op-dak: op alle nieuwbouw zijn zonnepanelen feitelijk verplicht en bedrijven investeren in eigen opwek om aan duurzame normen te voldoen. We voeren een actief duurzaamheidsprogramma uit met concrete projecten. Voorbeelden: we isoleren álle oudere woningen uiterlijk 2030 (fors versneld ten opzichte van scenario 1), we leggen waar mogelijk lokale warmtenetten aan (bv. gebruik restwarmte van een fabriek of zwembad) en stimuleren inwoners om tijdig van het aardgas over te stappen. Hiermee liggen we op koers om in 2040 ~80% CO₂-reductie t.o.v. 1990 te behalen, en zijn we ruimschoots op schema voor klimaatneutraliteit 2050.

Klimaatadaptatie pakken we planmatiger aan dan voorheen: samen met het waterschap is een waterplan opgesteld en we voeren structureel maatregelen door om extreme weersituaties op te vangen. In nieuwe wijken komen standaard wadi's en infiltratiezones; in bestaande wijken vergroenen we waar mogelijk pleintjes en parkeerplaatsen en maken we ze regenbestendig. We leggen ook groene daken aan op openbare gebouwen (gemeentehuis, scholen) om hitte te dempen en water te bergen. Daarnaast verbreden we her en der sloten of richten ze in als tijdelijke waterberging voor piekbuien. Deze maatregelen zorgen dat bekende knelpunten voor wateroverlast minder vaak blank staan en dat hitte-eilanden iets afkoelen. Boeren ondersteunen we om zich aan te passen aan droogte: succesvolle proeven met winterwaterinfiltratie breiden we uit, en agrariërs die overstappen op droogtetolerante gewassen of druppelirrigatie kunnen rekenen op advies of subsidie.

- **Biodiversiteit en milieu:** De nieuwe natuur langs Slingebeek en op schrale gronden vormt extra buffers voor kwetsbare natuurgebieden (zoals het Zwarte Veen), zodat die minder last hebben van verdroging of stikstofdepositie. Ondanks iets meer verkeer en bedrijvigheid blijft de milieukwaliteit hoog: uitstoot en geluid nemen iets toe, maar blijven royaal binnen de normen. Bewuste compensaties houden dit in balans, zoals stiller asfalt en strengere geluidsisolatie bij nieuwe bedrijven, of bomenrijen langs wegen om fijnstof af te vangen. Ook monitoren we de luchtkwaliteit actief; Aalten blijft voldoen aan de WHO-richtlijnen voor schone lucht. Per saldo behouden we een schone, gezonde leefomgeving terwijl we rustig groeien.
- **Natuur, landschap en landbouw:** Zoals hierboven beschreven wordt beperkte aantasting van landschap steeds gecompenseerd met versterking elders. In scenario 2 blijven we het Nationaal Landschap beschermen: nieuwe ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van de kernkwaliteiten. Open ruimte die toch wordt bebouwd (een paar hectare)

compenseren we door elders extra groen of natuur toe te voegen, zodat het ecologisch netwerk niet verslechtert. Waardevolle elementen als houtwallen verplaatsen of herstellen we indien nodig op een andere plek – onder het motto “niet minder, maar anders”.

Landbouw krimpt licht in bebouwd areaal (randen van kernen), maar we proberen zoveel mogelijk landbouwgrond open te houden. Strengere milieuregels van Rijk en provincie (bijv. beperkte veehouderij-uitbreiding nabij natuur) worden geïmplementeerd, waardoor enkele intensieve bedrijven mogelijk vrijwillig stoppen tegen vergoeding. Vrijkomend agrarisch vastgoed slopen we waar kansrijk voor natuur (rood-voor-groen). Boeren die doorgaan, ondersteunen we bij verduurzaming: steeds meer bedrijven passen kringlooplandbouwprincipes toe (minder kunstmest, meer biodiversiteit op het erf). Doel is eind jaren '30 ruim boven de 25% natuurinclusieve bedrijven te zitten.

- **Circulariteit en afval:** Scenario 2 sluit aan op Gelderse doelen om restafval drastisch te verminderen. We intensiveren afvalscheiding (in 2040 is >75% van huishoudelijk afval gescheiden ingezameld) en zetten in op circulaire innovaties, bijv. stimuleren van bouwbedrijven om circulair te bouwen (hergebruik materialen, modulair). In 2040 is Aalten goed op weg om in 2050 volledig circulair te zijn: de gemeentelijke organisatie zelf is dan al vrijwel afvalvrij, en inwoners produceren nog maar een fractie van het afval van 2020. We participeren in regionale programma's zoals de “Cirkelregio Achterhoek” om kennis en middelen te delen. Dankzij de lichte groei kunnen we deze duurzaamheidstransitie financieren zonder grote offers; we halen de 2030-doelstelling (50% minder primaire grondstoffen) nagenoeg en streven naar >90% circulaire afvalverwerking in 2050.
- **Gezondheid en veiligheid:** Scenario 2 verbetert subtiel de leefbaarheid ten opzichte van scenario 1. Meer inwoners betekent iets meer vitaliteit: scholen blijven iets voller, sportclubs krijgen nieuwe leden, het verenigingsleven krijgt nieuw elan. Hierdoor kunnen ook in kleinere dorpen voorzieningen als basisscholen en huisartsenpraktijken langer blijven bestaan. We monitoren de druk op zorg en welzijn: als de bevolking groeit, breiden we waar nodig de capaciteit uit (bijvoorbeeld langere openingstijden gezondheidscentrum Aalten, extra huisartsuren in Dinxperlo).
- **Welzijn en preventie** blijven speerpunten: we zetten buurtsportcoaches in om inwoners te laten bewegen en ondersteunen projecten als “Gezond Dorp” waarbij bewoners samen tuinieren, koken of sporten. Hierdoor verbetert de algemene fitheid en ontmoeten mensen elkaar over dorpsgrenzen heen. De rustige groene omgeving en de nieuwe parkjes en fietspaden nodigen uit tot bewegen, wat de volksgezondheid ten goede komt. De openbare ruimte richten we iets socialer in: in elke nieuwe buurt voorzien we een speelplek of ontmoetingsruimte om contact te faciliteren.
- **Sociale samenhang:** Nieuwe inwoners stromen geleidelijk in, waardoor ze gemakkelijk integreren in de hechte gemeenschap. Verenigingen spelen daarop in: we organiseren bv. elk jaar een “nieuwe-inwonersdag” waar nieuwkomers kennis maken met alle clubs en dorpsactiviteiten. Hierdoor voelen zij zich snel thuis en mengen ze zich in het noaberschap. De culturele tradities blijven bestaan en krijgen zelfs nieuw publiek door de instroom van jonge gezinnen – dit verrijkt het gemeenschapsleven met frisse energie. De demografische verhoudingen verbeteren enigszins: er komen relatief meer jonge mensen bij, die later ook als mantelzorger of vrijwilliger kunnen bijdragen aan de zorg voor ouderen.
- **Veiligheid:** Aalten blijft een veilige gemeente. We blijven alert op iets drukkere straten of mogelijke jeugdoverlast door de groei, maar grijpen meteen in via buurtpreventie-apps en nauw contact met politie. Verkeersveiligheid is verbeterd door onze infrastructurele maatregelen en intensievere handhaving (meer controles, veiligere schoolroutes). Externe veiligheid (risico's op ongevallen) verandert nauwelijks, aangezien er geen

grote risicovolle bedrijven bijkomen; de kleine groei in industrie gaat gepaard met moderne veiligheidsvoorzieningen en naleving van de strengere normen van 2023.

Over het geheel weten onze inwoners in scenario 2 hun levenskwaliteit te behouden en op punten zelfs te verbeteren: er zijn iets meer kansen (op een huis, een baan, een nieuwe activiteit) terwijl de sterke sociale cohesie en dorpse gemoedelijkheid blijven bestaan.

2.4 Scenario 3: Flinkere groei, breed gespreid

Scenario 3 ("Flinkere groei, breed gespreid") gaat uit van flinke groei: Tot 2040 komen er ongeveer 2.000 woningen bij, evenwichtig verspreid over alle kernen. Deze forse uitbreiding pakt de woningnood krachtig aan: starters en jonge gezinnen krijgen weer een kans op een huis in hun eigen dorp en ook ouderen vinden makkelijker een geschikte (zorg)woning. De sterkere bevolkingsgroei houdt de dorpen levendig: verenigingen blijven bestaan, scholen kunnen openblijven en winkels krijgen nieuw elan. Belangrijk is dat deze groei hand in hand gaat met kwaliteitsverbetering: Nieuwe woonwijken worden groen opgezet en zijn waterbuust en klimaatbestendig. Tegelijk wordt geïnvesteerd in natuur en landschap: Houtwallen worden hersteld, biodiversiteit neemt toe en landbouw en natuur worden slim gecombineerd. Door de grotere populatie wordt ook mobiliteit verbeterd – beter openbaar vervoer en veilige fietspaden worden haalbaarder. Scenario 3 staat dus voor flinke ontwikkeling om Aalten toekomstbestendig te maken, met behoud van het Achterhoekse karakter en respect voor milieu en naoberschap (gemeenschapszin).

- **Wonen:** In scenario 3 kiezen we voor forsere groei om gemeente Aalten langdurig te versterken. Tot 2040 voegen we ongeveer 2.000 nieuwe woningen toe (inclusief de 900 uit scenario 1 of de 1.350 uit scenario 2). Dit betekent een flinke opschaling die alleen haalbaar is door instroom van nieuwe bewoners van buiten (bijvoorbeeld uit de Randstad of andere regio's). We spreiden deze groei breed en evenwichtig over alle deelgebieden: Aalten-dorp, Dinxperlo, Bredevoort én de kleinere kernen krijgen allemaal een deel van de nieuwe huizen.

Binnen de bestaande dorpen benutten we eerst maximaal de inbreidings- en transformatieruimte (lege panden en braakliggingen vullen we op). Daarnaast ontwikkelen we nieuwe woonwijken aan de rand van de grotere kernen, en bouwen we waar passend ook iets hoger om ruimte te besparen. Enkele uitwerkingen:

- **Aalten (kern):** aan de zuidwestkant van Aalten komt een geheel nieuwe buurt met een paar honderd woningen. Deze wijk wordt gefaseerd gerealiseerd, maar is groter van opzet en wordt sneller gebouwd dan in scenario 1 en 2. We bouwen hier ook iets de hoogte in waar dat kan: denk aan een paar appartementengebouwen van 4–5 lagen nabij het station of aan de rand, om meer woningen op minder grond te krijgen zonder het dorpsilhouet wezenlijk te verstoren.
- **Dinxperlo:** ondanks weinig ruimte benut Dinxperlo elke kans. We ontwikkelen een nieuw wooncluster richting De Heurne en werken grensoverschrijdend samen met het Duitse Suderwick: wellicht een gezamenlijke uitbreidingswijk op de grens, zodat Dinxperlo kan groeien zonder alleen op Nederlands grondgebied uit te breiden.
- **Bredevoort:** dit stadje krijgt enkele tientallen nieuwe woningen, bijvoorbeeld in het geplande uitbreidingsproject bij de Slingeplass/'t Broock. Waar scenario 2 hooguit een paar huizen toevoegt, wordt hier in scenario 3 een substantiëlere buurt ontwikkeld (bijv. 30–50 woningen) om Bredevoort vitaal te houden.

- **Kleine kernen:** scenario 3 bouwt actief in de buurtschappen. In plaatsen als De Heurne, Lintelo, IJzerlo etc. realiseren we verspreid per dorp 5–10 extra huizen aan de dorpsrand of op vrijkomende erven. Zo krijgen óók deze gemeenschappen nieuwe gezinnen erbij en blijven ze leefbaar.
- **Buitengebied:** bouwen buiten de kernen blijft schaars maar is niet langer uitgesloten. We staan in scenario 3 ruimhartiger wonen op voormalige boerenerven toe. Als een boerderij stopt, mogen er meerdere woningen op het erf komen (bijv. splitsing van de boerderijwoning, ombouw van schuren tot huizen) – zo creëren we woonruimte én voorkomen we leegstand. Deze transformaties gebeuren natuurlijk alleen met goede landschappelijke inpassing.

Door deze aanpak schuift de bebouwde kom van diverse kernen iets op. Maar we zorgen bij elke uitbreidingswijk voor een brede groenstrook als buffer naar het omliggende landschap (nieuwe parken, singels, waterzones aan de randen). Ook sluiten architectuur en inrichting van nieuwe buurten bewust aan bij het lokale karakter: overwegend laagbouw in baksteenstijl, kronkelige straatjes met bomenrijen, een mix van woningtypen (rijtjes, 2-onder-1-kap, vrijstaand) – zodat nieuwe bewoners het gevoel hebben in een verlengstuk van het oude dorp te wonen, niet in een anonieme nieuwbouwwijk.

Doel en effecten: Deze forse bouw golf is bedoeld om de gemeenschap te versterken en tekorten op te vangen. In 2040 is er voor vrijwel alle woningzoekenden een plek in Aalten. Jongeren en starters kunnen veel makkelijker aan hun eerste huis komen; we ontwikkelen speciale projecten voor hen, zoals betaalbare huur/koop in nieuwbouwwijken, kluswoningen die ze zelf afbouwen, of CPO-projecten waarbij jongeren samen hun buurtje ontwikkelen. Ook voor ouderen bouwen we veel levensloopbestendige woningen (appartementen, patiowoningen) zodat zij kunnen doorstromen – hun vrijgekomen gezinswoningen komen dan beschikbaar voor jonge gezinnen. Wachtlijsten verdwijnen nagenoeg: waar voorheen mensen vanwege woningnood weggetrokken, kunnen ze nu in onze gemeente blijven.

De bevolking van Aalten neemt merkbaar toe (enkele duizenden inwoners extra, ~10% groei), maar nog steeds geleidelijk genoeg om niet explosief te voelen. Cruciaal is dat we het dorps karakter proberen te behouden ondanks de groei. We hanteren hoge kwaliteitseisen bij bouwplannen, laten projecten aansluiten op hun omgeving en spreiden de groei, zodat geen enkele kern zijn identiteit verliest. Sterker nog, de groei dient sociale doelen: met meer inwoners blijven voorzieningen op peil, verenigingen krijgen nieuw leven en de lange-termijn leefbaarheid is veiliggesteld.

Kortom, scenario 3 ziet groei als middel om de toekomstbestendigheid van Aalten te vergroten, terwijl het vertrouwde gemeenschapsgevoel bewaakt blijft.

- **Economie:** Scenario 3 versterkt de lokale economie fors. We voorzien extra ruimte voor bedrijven om veel meer werkgelegenheid dichtbij huis te scheppen. Concreet breiden we bedrijventerrein 't Broek in Aalten flink uit, aansluitend op het bestaande terrein (in lijn met landelijke adviezen om nieuwe bedrijventerreinen compact te houden). Deze uitbreiding voeren we modern en duurzaam uit: brede groenstroken, wateropvang, laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, enz., zodat het een voorbeeldig bedrijventerrein wordt. In Dinxperlo, waar uitbreiden lastig is, gaan we voor grootschalige herstructureering: oude panden op het industrieterrein maken we vrij door sloop en vervangen we door efficiëntere bedrijfsverzamelgebouwen van twee verdiepingen. Zo kunnen op dezelfde oppervlakte meer bedrijven draaien. Tevens verleiden we een paar Dinxperlose firma's die klem zaten om naar de uitbreiding in Aalten te verhuizen – die arbeidsplaatsen behouden we zo binnen de gemeente. De vrijgekomen ruimte in Dinxperlo kan deels een nieuwe bestemming krijgen (bijv. woningbouw of een parkje) om de leefomgeving daar te verbeteren. Daarnaast overwegen we een nieuw, klein bedrijventerrein op strategische plek voor een extra impuls. Bijvoorbeeld bij knooppunt De Haar aan de

N318 (richting de A18) zou een kleinschalig logistiek park of ambachtenterrein kunnen komen – een toplocatie qua bereikbaarheid. Hiermee spreiden we de economische ontwikkeling over meerdere plekken in de gemeente.

We voeren in scenario 3 ook een actief acquisitie- en uitnodigingsbeleid: we heten nieuwe bedrijven welkom. Doel is veel meer lokale banen te creëren en jongeren met werk te binden aan gemeente Aalten. De focus ligt op toekomstgerichte sectoren die bij onze regio passen: duurzame maakindustrie, agrofood-innovatie, hightech ambacht, toerisme en zorg. Schone, innovatieve bedrijven die banen bieden, faciliteren we maximaal met snelle procedures, meedenkhulp en eventueel subsidies of goedkope kavels voor duurzame uitbreidingen. Bijvoorbeeld: als een middelgroot bedrijf 50 banen wil brengen, kijken wij direct mee naar oplossingen voor infrastructuur en huisvesting, in plaats van zo'n kans af te remmen. Ook stimuleren we zittende ondernemers te groeien – er komen ondersteuningsregelingen voor bedrijven die duurzaam willen uitbreiden.

Onderwijs en arbeidsmarkt koppelen we nauwer: we versterken lokaal technisch onderwijs en vakopleidingen, bijvoorbeeld via samenwerking met regionale ROC's of een praktijkschool gekoppeld aan de nieuwe bedrijven. Jongeren kunnen zo in eigen gemeente een opleiding én een baan vinden. Resultaat: de werkgelegenheid in Aalten stijgt sterk; in 2040 kunnen veel meer inwoners dicht bij huis werken, wat het uitpendelen naar elders vermindert. Aalten is economisch dan minder kwetsbaar en meer zelfvoorzienend. Uiteraard blijven we regionaal samenwerken (Achterhoek als geheel), maar Aalten is in scenario 3 niet langer louter forensendorp – het ontwikkelt zich tot een kleine economische motor in de regio.

- **Toerisme:** We zetten in op “waardevol toerisme” en ondersteunen verdere groei van kleinschalige verblijfsrecreatie, mits het bijdraagt aan brede welvaart. We creëren experimenteerruimte voor vernieuwende initiatieven, bijvoorbeeld blending van functies (zoals een boer die agrotourisme met educatie combineert). Bestaande recreatiebedrijven die willen uitbreiden, faciliteren we als ze aan onze kwaliteitseisen voldoen. Hierdoor groeit het aantal overnachtingen merkbaar en neemt het aandeel van toerisme in de economie duidelijk toe – Aalten wordt aantrekkelijker om te bezoeken, met behoud van kwaliteit.
- **Voorzieningen:** De flinke groei van bevolking en banen tilt het voorzieningenniveau naar een hoger plan. In 2040 is Aalten in scenario 3 uitgegroeid tot een volwaardig woondorp met een meer regionaal voorzieningenaanbod. Dit betekent dat sommige voorzieningen die nu wankel zijn, kunnen uitbreiden of terugkeren. Zo zou Aalten een grotere middelbare school of dependance kunnen krijgen, of een vakschool verbonden aan lokale bedrijven, dankzij het toegenomen aantal jongeren en de behoefte aan opleidingsmogelijkheden. Ook het winkelaanbod groeit mee: er komen mogelijk een paar nieuwe landelijke winkelketens of extra supermarkten bij, zodat inwoners voor bepaalde aankopen niet meer naar Doetinchem of Winterswijk hoeven. Wellicht verrijst er aan de rand van een nieuwe woonwijk een klein winkelcentrum met supermarkt en buurtwinkels om de nieuwe bewoners te bedienen en de druk op het historische centrum te spreiden.

Dinxperlo slaagt erin vrijwel al zijn voorzieningenpakket te behouden en deels te moderniseren. Het dorps huis krijgt bijvoorbeeld een upgrade tot volwaardig cultuurcentrum met theaterzaal, bibliotheek en jongerenruimte.

Bredevoort behoudt dankzij de extra gezinnen zijn basisschool en mogelijk ook een buurtwinkel. De kleinere kernen profiteren doordat de hoofdkernen hun voorzieningen zeker behouden en goed bereikbaar zijn, en doordat zij zelf net genoeg groeien om essentiële voorzieningen (dorps huis, basisschool) open te houden.

Scenario 3 betekent een sprong vooruit voor de leefbaarheid: met meer inwoners is er een grotere kritische massa om activiteiten en voorzieningen te dragen. Sportclubs kunnen extra teams vormen en er ontstaat ruimte voor nieuwe sportfaciliteiten (bijv. een extra gymzaal of een derde voetbalveld als de jeugdafdeling groeit). Ook cultureel zijn er kansen: er is genoeg publiek om jaarlijks een festival of evenement te organiseren dat mensen van binnen en buiten aantrekt, waarmee Aalten zich op de kaart zet. We investeren gericht in sociale infrastructuur: elk dorp krijgt bijv. een wijkteam of dorpscontactpersoon die nieuwe initiatieven helpt opzetten en bewoners (oud en nieuw) met elkaar verbindt. Omdat de gemeenschap diverser wordt, organiseren we integratie- en kennis-makingsactiviteiten zoals dorpsmarkten, buurtfeesten en speciale welkomsavonden voor nieuwkomers.

De zorg- en welzijnssector groeit mee: er vestigen zich meer huisartsen (eventueel een tweede huisartsenpraktijk of extra dependance in Aalten), en Dinxperlo behoudt een eigen praktijk met voldoende patiënten. Misschien komt er zelfs een kleine eerstelijns medische poli in Aalten, gezien de grotere populatie.

We moeten wel attent blijven op kwetsbare voorzieningen: scenario 3 veronderstelt dat groei ze redt, maar we investeren ook om kwaliteit te borgen (bijvoorbeeld schoolgebouwen uitbreiden om geen overvolle klassen te krijgen). In het algemeen ervaren inwoners in 2040 dat Aalten veel te bieden heeft: van dagelijkse boodschappen tot middelbaar onderwijs en vrijetijdsbesteding is nu alles dichtbij. Tegelijk blijft de dorpschaal merkbaar doordat we nieuwe voorzieningen kleinschalig inpassen (liever een paar kleine supermarkten erbij dan één mega-hypermarkt).

- **Mobiliteit:** De grotere groei maakt mobiliteit een belangrijk aandachtspunt. Om de groeiende verkeersstromen goed te kanaliseren nemen we proactief maatregelen. In en rond Aalten-dorp wordt mogelijk een deels nieuwe rondweg of verbeterde ringstructuur gerealiseerd, zodat doorgaand verkeer de woonstraten ontlast. Bijvoorbeeld het ontbrekende oostelijke stuk rondweg bij Aalten leggen we aan, om het centrum te omzeilen.

Bij Dinxperlo kijken we of de provinciale N819 richting Suderwick verbeterd kan worden, eventueel met een kleine bypass samen met Duitsland, zodat grensverkeer soepeler buitenom gaat. Binnen de dorpen voeren we verkeersplannen in: sluiproutes worden afgesloten of omgelegd, woonwijken krijgen duidelijke ontsluitingswegen naar de ring terwijl binnenstraten autoluw worden. Nieuwe woonwijken ontwerpen we zo dat auto's vooral aan de rand parkeren en binnen de wijk alleen bestemmingsverkeer rijdt. Naast autoverkeer krijgt de fiets- en wandelinfrastructuur een flinke upgrade: er komen nieuwe vrijliggende fietspaden tussen alle kernen, bijvoorbeeld Aalten–De Heurne en Aalten–Bredevoort, zodat forenzen en scholieren veilig en snel per fiets kunnen reizen. Ook investeren we in meer OV-haltes en P+R-voorzieningen: we overwegen een transferium aan de rand van Aalten bij de verbeterde rondweg, waar mensen op de trein of een snelbus richting A18 kunnen overstappen.

De mobiliteitsaanpak in scenario 3 richt zich op toegankelijkheid en veiligheid voor een grotere gemeenschap. We zetten sterker in op het OV: Aalten pleit voor frequentere treinen in de spits en betere busverbindingen richting de steden. Een directe hoogwaardige buslijn naar Doetinchem (voor de nieuwe forenzen) komt in beeld, net als een rechtstreekse bus van Dinxperlo via Aalten naar Arnhem. De kleine kernen krijgen mogelijk een buurtbus of deelvervoer, zodat ook inwoners daar profiteren van verbeterd OV. Daarnaast promoten we actief het gebruik van (elektrische) fietsen voor middel-lange afstanden: we bieden elektrische deelfietsen aan bij station en bushaltes en voeren campagnes over de nieuwe snelle fietsroutes.

Verkeersveiligheid blijft topprioriteit nu er meer verkeer is. Alle scholen krijgen een verbeterde schoolzone (veiligere oversteekplaatsen), nieuwe wijken worden standaard

30 km/uur ingericht en handhaving wordt opgevoerd – eventueel met een extra BOA of inzet van slimme snelheidsdisplays. Door deze mix kan Aalten groeien zonder te verzanden in verkeersproblemen; ook nieuwe inwoners zijn tevreden over de bereikbaarheid van hun werk, woning en voorzieningen.

- **Klimaat, energie en landschap:** Scenario 3 zoekt een evenwicht tussen flinke groei en groen. Hoewel er substantieel meer gebouwd en ontwikkeld wordt dan in scenario 1 en 2, blijft de harde eis dat dit niet ten koste mag gaan van de kernkwaliteiten van het landschap. Sterker nog, we proberen de groei te benutten om investeringen in natuur en duurzaamheid te financieren. Bij elke ontwikkeling hanteren we een lokale Klimaat-toets Aalten: waterberging, hittebestendigheid en natuurinclusief ontwerp zijn verplichte criteria in het planproces, en het waterschap denken we vanaf het begin mee. Kwaliteitsvoorwaarden gelden bij alle uitbreidingen: zo moet bij elke nieuwe woonwijk 20–30% van het gebied groen en water zijn. Ook krijgt elk nieuw project aan de dorpsrand een groene overgangzone, zodat geen harde grens ontstaat tussen bebouwing en natuur. In 2040 zien de randen van Aalten en Dinxperlo er daardoor groen en geleidelijk uit: nieuwe parken, singels en houtwallen omzomen de wijken.

Biodiversiteit profiteert mee: waar voorheen kale weilanden lagen, liggen nu bloemrijke groenstroken en poelen die insecten en vogels aantrekken. Daarnaast voeren we strikte natuurcompensatie uit voor de ruimte die ontwikkeling inneemt. Als Aalten bv. naar het zuiden uitbreidt, leggen we gelijktijdig elders een natuurverbinding aan tussen bosgebieden; als 't Broek groeit, verbreden we een nabijgelegen beekdal tot moerasnatuur. Zo blijft de groene structuur per saldo versterkt.

- **Landbouwtransitie:** doordat ruimte schaarser is, worden sommige minder duurzame boeren uitgekocht of stoppen ze met steun van opkoopregelingen. Boeren die doorgaan schakelen versneld over op natuurinclusieve landbouw. We ondersteunen dat met subsidies en samenwerking: agrariërs onderhouden bijvoorbeeld tegen betaling landschapselementen (hagen, poelen) en verkopen streekproducten lokaal. Het buitengebied blijft zo economisch vitaal én wordt groener. Ook nemen boeren op grotere schaal maatregelen tegen droogte: meer bedrijven doen mee aan initiatieven om winterregenvoerwater op te slaan in de bodem of peilgestuurde drainage toe te passen, zodat de grondwatervoorraad toeneemt en droogteschade verder beperkt wordt.
- **Energietransitie:** die pakken we serieus aan om dicht bij klimaatneutraliteit in 2040 te komen. Naast zonnepanelen op alle daken en het gasvrij bouwen van alle nieuwbouw, kiest de gemeente voor een paar grootschaliger energieprojecten op zorgvuldig gekozen locaties. Voor windenergie is regionaal de RES 2.0 Achterhoek opgesteld, als actualisatie van de bestaande energiestrategie. Deze RES 2.0 zal begin 2026 worden vastgesteld in de colleges. In de RES 1.0 was voor een deel van de opgave nog geen uitspraak gedaan over de techniek waarmee deze ingevuld dient te worden. Vanwege met name netwerkefficiëntie is in de RES 2.0 afgesproken dat dit gedeelte met windenergie zal moeten worden ingevuld. Ook gemeente Aalten zal extra in moeten zetten op windenergie en de locatie van windpark Hagenwind is hiervoor het meest geschikt. De gemeente bereidt zich voor om nieuwe locaties voor duurzame opwek in het omgevingsplan te faciliteren – denk aan verdere uitrol van zonnepanelen op bedrijfsdaken en eventueel ook kleinschalige windturbines bij industrieterreinen.

Hiernaast komt er een zonnepark van enkele hectares langs een provinciale weg of spoorlijn, afgeschermd door geluidswallen en groen zodat het nauwelijks opvalt. Ook plaatsen we één à twee middelgrote windmolens (bijv. 2–3 MW exemplaren van ~100 m ashoogte) op strategische plekken – bijvoorbeeld bij het bedrijventerrein of langs de gemeentegrens waar al een hoogspanningsleiding loopt. Deze turbines realiseren we uiteraard pas na uitgebreid participatieproces met omwonenden, en ze komen in eigendom van de lokale energiecoöperatie zodat de opbrengst naar onze

gemeenschap vloeit. Verder schuwen we innovatieve projecten niet: wellicht plaatsen we een biovergister die mest en groenafval omzet in biogas voor het zwembad of een woonwijk, en we leggen kleine warmtenetten aan in nieuwe buurten die restwarmte van industrie benutten. Ons credo is “zo groot als nodig, zo klein als mogelijk”: voldoende duurzame opwek realiseren zonder het landschap onnodig te belasten.

Met deze mix komt Aalten in 2040 ruimschoots tegemoet aan de regionale klimaatdoelen en ligt het op schema om in 2050 klimaatneutraal te zijn.

- **Klimaatadaptatie:** volledig geïntegreerd in onze plannen. Alle nieuwe wijken en bedrijventerreinen worden klimaatbestendig aangelegd met extra waterberging, veel groen en hittemitigatie. Bestaande buurten maken we stapsgewijs ook klimaatproof; scenario 3 hanteert de ambitie om om de vijf jaar een paar wijken “klimaatgezond” te herinrichten. Daardoor zijn in 2040 alle wijken in Aalten, Dinxperlo en Bredevoort aanzienlijk groener en beter bestand tegen hitte en hoosbuien.

Wateroverlast op bekende plekken is sterk verminderd door extra afvoer, wadi's en herstel van blauwgroene structuren (bijv. beken weer laten meanderen, gekoppeld aan stedelijk water). Ook hitte-eilanden zijn aangepakt met pocketparken en gevelgroen. We nemen actief deel aan regionale projecten (zoals Zoetwatervoorziening Oost-Nederland) om voldoende water vast te houden; scenario 3 heeft de ambitie om meer dan evenredig bij te dragen aan de regionale doelen. Bijv. als de regio streeft naar 150 miljoen m³ extra waterbuffer, zorgen wij voor een bovengemiddelde bijdrage via extra beekherstel en waterbekkens.

- **Milieukwaliteit:** ondanks toename van activiteit blijft deze binnen de perken door streng milieutoezicht en moderne techniek. Nieuwe bedrijven moeten voldoen aan hoge emissie-eisen en schoon produceren; veel verkeer rijdt elektrisch of op waterstof; geluidshinder dempen we met stil asfalt en schermen bij nieuwe rondwegdelen. Verlichting in buitengebied is smart (dimbaar, met sensoren) om de nachtdonkernis te behouden. Per saldo laat scenario 3 zien dat forse groei hand in hand kan gaan met groen, zij het door hoge eisen te stellen en actief te investeren in duurzaamheid.
- **Landbouw, circulariteit en afval:** De landbouwsector ondergaat merkbare veranderingen in scenario 3. Door ruimtegebrek en strengere milieuregels zullen meer boeren stoppen of omschakelen. Het totale agrarische areaal neemt iets af (randen van kernen, transformatie erven), maar wat overblijft wordt duurzamer beheerd. We streven ernaar dat rond 2040 zeker 50% van de agrariërs kringlooplandbouw toepast en emissiearme technieken gebruikt, met financiële steun van provincie en Rijk (in lijn met de doelen uit het Nationaal Strategisch Plan Landbouw en het Provinciaal Beleidskader). Het buitengebied “ontboert” deels: minder traditionele boerderijen, meer natuurinclusieve functies en nieuwe economische dragers (bijv. recreatie, energie). De blijvende boeren zijn schaalvergroterend of vernieuwend en werken vrijwel zonder uitstoot naar de omgeving (weinig ammoniak, gesloten mineralenkringloop).
- **Afval en circulariteit:** scenario 3 streeft hoge ambities na. We liggen op koers voor “Aalten Circulair 2050”: in 2040 is de hoeveelheid restafval per inwoner al met >70% gedaald t.o.v. 2020 en is Aalten ruim op weg om in 2050 volledig afvalvrij en circulair te functioneren. Dit komt door intensieve afvalscheiding (bijna 90% scheidingsgraad in 2040) en diverse circulaire projecten. Zo stimuleren we circulair bouwen bij alle nieuwe wijken (hergebruik van materialen, circulaire sloop van oude panden) en we faciliteren initiatieven als deelplatforms, repaircafés en kringloopcentra. Bovendien profileert Aalten zich als regiovoorloper in circulariteit door bijvoorbeeld een regionaal circulair ambachtscentrum te huisvesten, waar afvalstromen uit de Achterhoek worden omgezet in grondstoffen. Daarmee dragen we bij aan de landelijke doelstelling van 50% minder

primaire grondstoffen in 2030 en volledig circulair in 2050.

- **Gezondheid en sociale samenhang:** Scenario 3 vergroot het inwonertal aanzienlijk en brengt ook meer diversiteit in de gemeenschap. Naast geboren Aaltenaren wonen er nu ook veel nieuwe gezinnen van buiten de regio. Dit stelt eisen aan de sociale infrastructuur. We zorgen dat elke nieuwe woonwijk vanaf het begin een buurtcentrum of ontmoetingsplek heeft (bijv. een wijkgebouwtje of een overdekte ruimte bij de nieuwe school) zodat nieuwe bewoners elkaar kunnen treffen. Bestaande dorpshuizen en sportfaciliteiten breiden we uit waar nodig om de grotere gemeenschap te bedienen. De openbare ruimte richten we sociaal in: nieuwe parken, speelpleinen en sportveldjes in de wijken bevorderen ontmoeting tussen oudkomers en nieuwkomers. Dorpsfeesten en evenementen groeien mee: we organiseren misschien een grotere jaarlijkse Aalten-dag op het marktplein die alle inwoners verbindt. Ook benutten we de woningbouw om inclusieve woonvormen te realiseren die de samenhang versterken: er ontstaan hofjes waar jong en oud door elkaar wonen, of “knarrenhofjes” voor senioren met gezamenlijke tuin en gemeenschapsruimte die spontaan contact uitlokken.

Met meer nieuwe inwoners is de uitdaging de sociale cohesie te behouden terwijl de samenstelling verandert. Aalten pakt dit proactief aan via diverse integratieprogramma's. We hebben bijvoorbeeld een maatjesproject: nieuwe gezinnen of alleenstaanden koppelen we aan ervaren Aaltenaren die hen wegwijs maken in de gemeenschap. Onze rijke verenigingscultuur zetten we in als smeerolie: sportclubs, muziek- en hobbyverenigingen werven actief nieuwkomers en heten hen welkom met introductiekortingen of open dagen. Veel nieuwe inwoners sluiten zich hierdoor aan bij het verenigingsleven, wat voor vermenging en contact tussen oude en nieuwe bewoners zorgt.

Traditioneel noaberschap krijgt een moderne vorm: er ontstaan WhatsApp-buurtgroepen waarin zowel geboren Aaltenaren als “import” zitten om elkaar te helpen en de buurt veilig te houden. We ondersteunen dit met extra wijkcoaches en opbouwwerkers: in elke wijk – vooral de nieuwe – is iemand aanwezig die bewoners betreft bij activiteiten en eventuele spanningen vroeg kan signaleren. Het doel is dat iedereen zich thuis blijft voelen in Aalten, ook als men er oorspronkelijk niet vandaan komt.

- **Gezondheid:** meer inwoners betekent ook meer zorgbehoefte, maar doordat we fors gegroeid zijn, is er ruimte gekomen voor specialisatie in de zorg.

Nieuwe zorgverleners (fysiotherapeuten, diëtisten, psychologen) vestigen zich, en wellicht is er een kleine buitenpoli van het ziekenhuis in Aalten gekomen. De vele groene initiatieven en sportmogelijkheden maken de leefstijl gezonder: meer mensen wandelen of fietsen op de nieuwe paden, buurtsportcoaches organiseren activiteiten en projecten als “Gezond Dorp” krijgen schaal. Dit alles bevordert de gezondheid en ontmoeting.

- **Veiligheid:** de sociale veiligheid blijft gewaarborgd; we houden wel een vinger aan de pols in de nieuwe wijken die aanvankelijk anoniemer kunnen zijn. Daarom richten we vanaf oplevering direct een buurtvereniging op met de bewoners, zodat de sociale structuur vanaf dag één aandacht krijgt. Buurtpreventie-teams en extra politieaandacht in nieuwe buurten zorgen dat criminaliteit laag blijft. De grotere drukte brengt geen onveiligheid, al is het 's avonds levendiger op straat (drukker verkeer, meer jongeren), maar via de genoemde maatregelen blijft Aalten ook in scenario 3 een veilige gemeenschap.

Over het algemeen slagen we erin in scenario 3 meer dynamiek te krijgen – meer inwoners, activiteiten en voorzieningen – terwijl het warme gemeenschapsgevoel en de dorpsmentaliteit behouden blijven.

2.5 Scenario 4: Flinke groei, slim gebundeld

Scenario 4 ("Flinke groei, slim gebundeld") bundelt de groei in een nieuwe kern (een nieuw dorp). Een groot deel van de circa 2.000 extra woningen wordt niet in de bestaande kernen, maar op één nieuwe locatie gebouwd. Dit beperkt de druk op de dorpen en biedt kansen voor bijvoorbeeld een nieuwe OV-knoop (beter openbaar vervoer) en experimentele, duurzame woonvormen. Daar staat tegenover dat zo'n nieuwe kern botst met de schaal en cultuur van Aalten: het gaat voorbij aan het hechte karakter van de bestaande kernen, de sociale samenhang en de historische landschapsstructuur. Uit de effectbeoordeling blijkt bovendien dat scenario 4 grote risico's meebrengt voor biodiversiteit, omgevingsveiligheid en het landschap. De baten van een nieuw dorp – snelle groei en innovatie – wegen in dit scenario niet op tegen het verlies aan natuurkwaliteit en gemeenschapszin. Scenario 4 staat zo voor maximale groei via vernieuwing, maar tegen een hoge ruimtelijke en sociale prijs.

- **Wonen:** Scenario 4 hanteert een vergelijkbare hoge groeikoers als scenario 3 (minstens 2.000 nieuwe woningen tot 2040), maar pakt dit op een innovatieve manier aan. Een groot deel van die groei concentreren we namelijk in één of enkele nieuwe locaties, zodat de rest van de gemeente minder belast wordt. Met andere woorden: we laten de flinke groei bundelen op bepaalde plekken, zodat andere kernen hun huidige karakter meer behouden. Cruciaal is dat zo'n bundelingslocatie op hoger gelegen, waterveilige grond ligt – in alle scenario's houden we rekening met water en bodem, dus ook hier. Concreet wijzen we meerdere grote woonlocaties aan, waaronder:
 - **Aalten-dorp:** ten zuidwesten van Aalten verrijzen hele nieuwe wijken van significante omvang. Denk aan de toevoeging van een complete nieuwe buurt met enkele honderden woningen, inclusief eigen voorzieningen als een basisschool, buurtcentrum, supermarktje en parken. Aalten wordt dus echt uitgebreid met een nieuwe stadswijk.
 - **Dinxperlo:** ondanks beperkte ruimte zoekt ook Dinxperlo groei. We werken intensief grensoverschrijdend samen met Suderwick om net over de Duitse grens uitbreidingen mogelijk te maken, zodat Dinxperlo praktisch kan groeien zonder de Nederlandse beperkingen. Bovendien onderzoeken we of aan de noordkant van Dinxperlo – als het echt niet anders kan – toch een stukje buitengebied herbestemd kan worden voor woningen, desnoods via uitzonderingen op provinciale restricties (in scenario 4 zijn we bereid hiervoor te lobbyen).
 - **Bredevoort:** dit stadje krijgt een aanzienlijke nieuwe wijk bij het Slingeplas/'t Broock-plan. Waar eerdere scenario's daar hooguit mondjesmaat bouwen, komen hier nu >100 woningen als een hele nieuwe buurt naast Bredevoort. Bredevoort groeit dus veel sterker, met behoud van haar historische kern.
 - **Kleine kernen:** ook de buurtschappen groeien flink mee. Plaatsen als Haart, Lintelo, IJzerlo, De Heurne, etc. krijgen elk meerdere nieuwe buurtjes of woonerven aan de rand. We bouwen daar niet langer alleen voor lokale behoefte, maar ook om mensen van buiten te lokken die landelijk willen wonen. Uiteraard alleen op locaties die bodemkundig en hydrologisch geschikt zijn (geen laaggelegen of kwetsbare gronden), geheel conform het water- en bodemsturend principe.
 - **Buitengebied:** nieuwbouw los van bestaande kernen benaderen we in scenario 4 liberaler dan ooit. Zolang de totale landschapskwaliteit geborgd blijft, mogen er clusterwoningen ontstaan op grote vrijkomende boerenerven of een handvol woningen bij bestaande buurtschappen. We staan dus kleinschalige "nieuwe buurtjes" toe in het buitengebied waar dat landschappelijk inpasbaar is,

iets wat scenario 1–3 nog amper deden.

Uniek aan scenario 4 is dat we serieus overwegen een geheel nieuwe (kleinere) kern in het buitengebied te stichten. Daarmee vangen we de groei deels buiten de bestaande kernen op, wat de druk op de huidige dorpen verlicht. Alternatief (of aanvullend) zou één van de bestaande buurtschappen kunnen uitgroeien tot een volwaardig dorp, door er enkele honderden woningen aan toe te voegen en die nieuwe wijk te voorzien van een eigen dorpshart (bijv. een plein met een winkeltje en basisschool).

Deze strategie leidt tot een forse bevolkingstoename: in 2040 heeft Aalten makkelijk 5–10% meer inwoners dan nu, mogelijk meer als alles volgens plan verloopt. We bedienen alle segmenten van de woningmarkt: er komen zowel veel sociale huur- en middenhuurwoningen (conform landelijke opgaven) als duurdere koopwoningen voor hogere inkomens. Ook is er ruimte voor *innovatieve woonvormen*: van tiny houses en groeps- wonen tot hofjes met gedeelde voorzieningen en flexwoningen voor spoedzoekers. De woningnood wordt zo ruimhartig opgelost – wachtlijsten verdwijnen volledig, starters kunnen vrijwel direct na gezinsvorming een huis vinden, en ouderen krijgen keuze uit nieuwe seniorenappartementen of zorgunits. Bovendien ontstaat er migratieruimte: Aalten kan in regionaal verband mensen huisvesten die elders geen plek vinden, zoals statushouders, arbeidsmigranten of gezinnen uit de Randstad die een rustiger woonmilieu zoeken. Dit verjongt en verlevendigt de bevolkingssamenstelling.

Uitdagingen: deze flinke groei vraagt aandacht voor integratie van al die nieuwe inwoners en voor betaalbare, duurzame bouw. Daarom houdt de gemeente stevig de regie in scenario 4. Grootschalige gebiedsontwikkelingen realiseren we samen met marktpartijen, maar onder strikte randvoorwaarden. We leggen harde quota vast voor betaalbare woningen, stellen strengere energiezuinigheidseisen dan het Bouwbesluit en verlangen hoge kwaliteit van openbare ruimte. Aangezien ontwikkelaars hier graag willen bouwen, kunnen we deze voorwaarden afdwingen. Zo ontstaan moderne, duurzame woonwijken – gasloos, klimaatadaptief en circulair gebouwd – die ondanks hun schaal toch gemeenschapsvorming stimuleren, bijvoorbeeld door buurtmoestuinen en ontmoetingspleintjes in het ontwerp op te nemen. We voorzien wel dat de dorpse intimiteit bij zóveel nieuwbouw wat verdunt: nieuwe wijken voelen in eerste instantie minder hecht en kennen de eerste jaren minder sociale samenhang. We proberen dit op te vangen door direct bij de start van zo'n wijk een buurtvereniging en activiteiten op te zetten, en door een mix van oude en nieuwe inwoners in de wijk te realiseren (bijv. via woningen toewijzen aan lokale doorstromers naast nieuwkomers, zodat niet een hele wijk alleen uit "import" bestaat).

Over de hele linie is de woningmarkt in 2040 ontspannen: we plannen bewust enige overcapaciteit in om toekomstige groei na 2040 mogelijk te maken en prijsstijging te voorkomen. Huizen blijven zo betaalbaar en inwoners kunnen makkelijk verhuizen naar een passende nieuwbouwwoning (bijv. ouderen naar een seniorenappartement), wat de doorstroming bevordert. Gemeente Aalten is hiermee getransformeerd tot een aantrekkelijke woongemeente met regionale aantrekkingskracht: mensen van buiten zien het nu als een fijne plek om zich te vestigen vanwege het brede woningaanbod en de inmiddels uitstekende voorzieningen.

- **Economie:** Scenario 4 gooit de deur wagenwijd open voor economische ontwikkeling. We breiden flink uit én innoveren om de Aaltense economie naar een hoger plan te tillen. Ten eerste verdubbelen we bedrijventerrein 't Broek in Aalten qua oppervlakte. Naast het bestaande terrein ontwikkelen we een groot nieuw deel met alle benodigde infrastructuur. Dit is regionaal een forse uitbreiding, mogelijk gemaakt doordat we bij de provincie lobbyen om buiten de normale contour toch te mogen bouwen – met als argument dat zonder uitbreiding bedrijven én jonge werkenden de Achterhoek verlaten. Op dit uitgebreide terrein vestigen zich diverse nieuwe bedrijven: deels lokale ondernemers

die eindelijk groeiruinthe hebben, maar ook een paar grote spelers van elders die we aantrekken met gunstige vestigingsvoorwaarden. Denk aan een middelgroot productiebedrijf of logistiek centrum dat voor Aalten kiest vanwege de beschikbare grond en de ligging nabij Duitsland. Daarnaast onderzoeken we waar nog meer bedrijvigheid kan landen. Mogelijk wijzen we een tweede nieuw bedrijventerrein aan: bijv. ergens bij de A18 voor logistieke functies, of aan de rand van Dinxperlo als grensoverschrijdend terrein samen met Duitsland.

Ook detailhandel en horeca in de dorpscentra krijgen ruimte om flink uit te breiden. We stimuleren bijvoorbeeld nieuwbouw in of bij het centrum voor grotere winkels die nu ontbreken (een bouwmarkt, tuincentrum, elektronicazaak, etc.).

Scenario 4 voert een agressief acquisitiebeleid: gemeente Aalten profileert zich als groeigemeente en pionier in de Achterhoek. We lokken actief bedrijven met subsidies, snelle procedures en promotiecampagnes. We werken nauw samen met regionale ontwikkelingsmaatschappijen en adverteren zelfs landelijk dat Aalten ruimte en arbeidskrachten biedt. Tegelijk investeren we in kenniseconomie en innovatie: we zoeken aansluiting bij een hogeschool of universiteit om een fieldlab of satellietcampus op te zetten bij een van de nieuwe bedrijven (bijv. in agritech of circulaire technologie).

Onze visie is dat Aalten niet langer vooral een woonplaats is, maar een aantrekkelijke plek om te ondernemen en te werken, ook voor mensen van buiten. Dit moet fors meer banen opleveren en de leegloop van jongeren tegengaan. De keerzijde – véél meer bedrijvigheid – ondervangen we met streng milieubeleid (zie Klimaat & landschap) en goede huisvesting voor eventueel benodigde arbeidsmigranten, zodat groeipijnen worden gemanaged.

In scenario 4 krijgt Aalten economisch het profiel van een dynamische groeikern: meer jonge werkenden vestigen zich door de banen, er komt een groter aanbod stageplekken en starterfuncties, en het inkomens- en voorzieningenniveau stijgt merkbaar. We moeten wel alert zijn op sociale effecten: de snelle economische groei kan betekenen dat de kloof tussen oude en nieuwe bewoners groeit (bv. qua welvaart of gewinning aan veranderingen). Daarom blijven we investeren in ondernemersnetwerken en vakopleidingen voor eigen inwoners, opdat zij maximaal meeprofiteren van de nieuwe economie.

Toerisme: hoewel niet expliciet in de basis van scenario 4 benoemd, is de insteek dat alle sectoren met potentie mogen groeien zolang kwaliteit verzekerd is. We staan dus open voor nieuwe recreatieve initiatieven als die flinke waarde toevoegen. In de praktijk zou dit kunnen betekenen dat scenario 4 bijvoorbeeld een groot nieuw recreatiepark of hotel zou toestaan als investeerders zich melden, uiteraard met de eis van landschappelijke inpassing en duurzaamheid. Het toerisme kan daarmee in scenario 4 een sterke impuls krijgen, waardoor Aalten zich ook op de toeristische kaart zet (zij het dat dit secundair is aan de hoofdambitie van wonen en werken).

- **Voorzieningen:** Met de sterke groei maakt Aalten een grote sprong voorwaarts in voorzieningen. In 2040 heeft Aalten in scenario 4 het niveau van een klein regionaal centrum bereikt. Dit betekent dat er voorzieningen zijn gekomen die men voorheen alleen in grotere plaatsen aantrof. Zo kan Aalten-dorp bijvoorbeeld een tweede middelbare school openen of een campus voor beroepsonderwijs, gekoppeld aan de nieuwe bedrijvigheid (denk aan een vakschool voor houtbewerking of agritech). Het winkelaanbod breidt sterk uit met ook grotere winkels/ketens die eerder niet in Aalten zaten – mogelijk komen er een bouwmarkt, een elektronicazaak, kledingwinkels die normaal in steden zitten, etc.. Er ontstaat waarschijnlijk een nieuw winkelcentrum aan de rand van Aalten bij de nieuwe wijken, inclusief supermarkt, drogist en enkele winkels, om de groei op te vangen en het oude dorpscentrum te ontlasten.

Dinxperlo behoudt in scenario 4 vrijwel al zijn voorzieningen en kan ze zelfs versterken: door de groei en gericht beleid krijgt Dinxperlo bijv. een vernieuwd multifunctioneel cultuurhuis waar bibliotheek, theaterzaal en jongerenruimte samenkomen. Kleine kernen profiteren deels direct: meer inwoners kunnen betekenen dat een basisschool openblijft of heropent, of dat er genoeg animo is voor een coöperatief buurtsupermarktje. Indirect profiteren ze via goede verbindingen naar Aalten, dat nu uitgebreide voorzieningen biedt.

In het buitengebied kan door de komst van een nieuwe kern zelfs een extra huisartsenpost of buurtwinkel ontstaan die er eerst niet was, wat die regio bedient. Het voorzieningenniveau in 2040 is dus hoger dan ooit in Aalten. Naast de basisvoorzieningen heeft de gemeente nu dingen als een 24/7 gezondheidscentrum met huisartsenpost (mogelijk gemaakt door de grotere bevolking), een uitgebreid sportcentrum, en misschien zelfs een kleine bioscoop of meer uitgaansgelegenheden. Inwoners hoeven voor weinig nog de gemeente uit; veel diensten zijn lokaal te vinden.

Tegelijk brengt de groei meer reuring: het is drukker op straat, 's avonds is er meer te doen. Voor velen is dat aantrekkelijk, maar sommige oorspronkelijke bewoners moeten eraan wennen – het dorpsgevoel verandert enigszins richting kleinstedelijk. Daarom investeren we stevig in de sociale infrastructuur om de samenhang te bewaren. Wijkteams, jongerenwerkers en buurtsportcoaches breiden we uit om de grotere bevolking te ondersteunen en eventuele sociale problemen vroeg te signaleren. In elke nieuwe wijk komt een buurtcentrum, en vanuit de gemeente organiseren we extra evenementen om binding tussen oud- en nieuwkomers te stimuleren – van dorpsfeesten tot integratiebarbecues. Ook op cultureel vlak bewaken we de eigen identiteit: het Aaltens Museum en erfgoedverenigingen krijgen steun om nieuwkomers te informeren over lokale geschiedenis en tradities. Traditionele evenementen (schuttersfeesten, volksfeesten) promoten we actief zodat nieuwe inwoners de “ziel” van Aalten leren kennen en eraan deelnemen.

Leefbaarheid: ondanks het drukker, iets meer stedelijke karakter dat Aalten in scenario 4 krijgt, zorgt deze aanpak ervoor dat de leefbaarheid twee kanten heeft: materieel zijn er meer mogelijkheden en kansen dan ooit, maar immaterieel moeten we harder werken om het gemeenschapsgevoel en de gemoedelijkheid te behouden. We nemen die uitdaging serieus, zodat Aalten niet alleen groter en moderner is, maar ook een fijne plek blijft voor zowel oorspronkelijke inwoners als nieuwkomers.

- **Mobiliteit:** De groeispurt van scenario 4 maakt mobiliteit een cruciaal thema: zonder forse maatregelen dreigen congestie en slechtere bereikbaarheid. Daarom voeren we een samenhangend Mobiliteitsplan 2040 uit met grote investeringen. Ten eerste bij de wegen: om het toegenomen verkeer te verwerken zetten we sterk in op rondwegen en verkeersscheiding. Rond Aalten komt feitelijk een volledige ringweg tot stand: ontbrekende schakels leggen we aan, zodat doorgaand verkeer om het historische centrum heen kan rijden. Dit realiseren we deels door bestaande wegen te upgraden en waar nodig door nieuwe tracés. Ook de verbinding naar de snelweg A18 krijgt een upgrade: de provinciale N318 wordt mogelijk verbreed of voorzien van slimme rijstroken om piekverkeer richting de A18 beter te verwerken.

Rond Dinxperlo realiseren we – indien haalbaar – een omleidingsroute voor doorgaand verkeer naar Duitsland: eventueel een nieuwe weg(deel) samen met Duitsland om vooral vrachtverkeer buitenom richting de B70 te leiden. In de kernen zelf voeren we een streng autoluw beleid: de centra van Aalten en Dinxperlo worden grotendeels auto-vrij of slechts beperkt toegankelijk voor auto's, met goede randparkeerplaatsen eromheen.

Verkeerscirculatieplannen zorgen dat woonwijken geen sluipverkeer krijgen; veel

straten worden permanent 30 km/u met drempels en plateaus. Ten tweede krijgt het openbaar vervoer een enorme impuls. Er komt bijvoorbeeld een hoogfrequente buslijn Aalten–Doetinchem (een HOV-snelbus) om de forenzenstroom op te vangen. Dinxperlo krijgt een directe, frequente verbinding naar zowel Aalten (voor de trein) als Winterswijk. We realiseren een mobiliteitshub in Aalten waar trein, (snel)bus en deelvervoer samenkomen, inclusief een grote P+R en fietsenstallingen. Op langere termijn overwegen we zelfs een extra treinstation aan de rand van Aalten bij de nieuwe wijken (al is dat mogelijk pas na 2040 haalbaar).

Ten derde worden fietsen en lopen bijna even belangrijk geacht als autoverkeer. Nieuwe vrijliggende snelfietspaden verbinden alle kernen en buurtschappen; schoolroutes maken we waar mogelijk geheel autovrij. Binnen Aalten en Dinxperlo leggen we doorsteken voor fietsers en voetgangers aan, zodat nieuwe wijken direct verbonden zijn met scholen, werk en winkels zonder omwegen.

De mobiliteitsvisie in scenario 4 draait om het ondersteunen van een grotere, actievere gemeente. We willen voorkomen dat groei leidt tot frustratie of bereikbaarheidsproblemen, dus investeren we niet alleen in beton en asfalt, maar ook in gedrag en slimme systemen. We nemen samen met werkgevers bijv. initiatieven als carpoolplaatsen, bedrijfsvervoer en spreiding van werktijden om de spits te ontlasten. Mogelijk lanceren we een app/platform waarop inwoners duurzame ritten kunnen delen (bijv. een buurtauto-deelsysteem). Duurzame mobiliteit stimuleren we maximaal: elektrische auto's zijn de norm en Aalten rolt een fijnmazig netwerk van laadpalen en snelladers uit. Deelvervoer (e-steps, scooters, auto's) stellen we breed beschikbaar, zeker voor nieuwkomers die minder gehecht zijn aan een eigen auto. Verkeersveiligheid krijgt bij al dit verkeer extra nadruk: met meer mensen en voertuigen neemt potentieel onveiligheid toe. We intensiveren daarom verkeerseducatie op scholen en organiseren buurtbetrokkenheid bij verkeersveiligheid (bijv. buurtbewoners die snelheid controleren in hun straat). Ook zetten we innovatieve handhavingsmiddelen in: extra flitspalen, digitale snelheidsdisplays en misschien trajectcontroles binnen de bebouwde kom als dat nodig is. We letten tevens op toegankelijkheid: alle nieuwe bussen en haltes worden 100% toegankelijk voor ouderen en gehandicapten, en in de centra verbreden we trottoirs en maken ze drempelvrij zodat de toename van voetgangers (inclusief rollators en kinderwagens) veilig kan bewegen.

Met al deze maatregelen behoudt Aalten ook in scenario 4 een goede leefkwaliteit qua mobiliteit: ondanks de drukte kunnen mensen zich efficiënt, veilig en duurzaam verplaatsen, en de bereikbaarheid van woningen, werk en voorzieningen blijft gewaarborgd.

- **Klimaat, energie en landschap:** Scenario 4 stelt op de proef hoe ver we het landschap kunnen belasten zonder onherstelbare schade. Het uitgangspunt verschuift van “nee, tenzij” naar “ontwikkeling, tenzij het écht niet anders kan” – maar elke ontwikkeling moet slim en groen gebeuren. Concreet betekent dit dat veel open ruimte rond de kernen bebouwd wordt, maar met beleid: we clusteren nieuwe uitbreidingen zoveel mogelijk in plaats van overal versnipperd te bouwen. Liever drie grote uitbreidingsgebieden en de rest van het landschap vrij, dan tien kleine plekjes volgebouwd. Ontwikkeling vindt plaats waar het kan, maar niet in gebieden die aantoonbaar onveilig zijn of essentieel voor waterberging.

Ook in dit scenario blijft bouwen in actuele overstromingsvlakten uitgesloten – die gebieden benutten we juist voor wateropvang en -bescherming (bv. retentie in beekdalen). Grote ingrepen krijgen strikte landschappelijke inpassing: we stellen hoge eisen aan architectuur aan de dorpsranden (het silhouet met kerktorens en molens moet herkenbaar blijven, dus geen monotone flats in het zicht). We verplichten het aanleggen van royale groene buffers (bosjes, parken, waterzones) en zelfs ecologische corridors door nieuwe

wijken heen, zodat dieren zich kunnen verplaatsen en uitzichten binnen de wijk behouden blijven. De overgang van dorp naar land wordt iets minder pittoresk en meer verstedelijkt, maar we leggen bijvoorbeeld langs nieuwe randwegen brede groenzones aan en houden zichtlijnen open naar landmarks (kerktorens, molens) zodat oriëntatiepunten niet verdwijnen.

Natuurcompensatie gebeurt op ongekend grote schaal: elke hectare die volgebouwd wordt, compenseren we met een hectare nieuwe natuur elders. Dit leidt ertoe dat we bijvoorbeeld een heel nieuw natuurgebied creëren op schrale landbouwgrond, gefinancierd door ontwikkelaars die elders bouwen. Het Natuurnetwerk Achterhoek wordt zo verbeterd door "ruilen": dichter bij de dorpen bouwen, in ruil voor natuuruitbreiding in aangewezen rustige zones. Waardevolle landschapselementen verplaatsen of compenseren we waar mogelijk: soms wordt een houtwal of sloot verlegd om plaats te maken voor bouw, maar elders leggen we dan twee nieuwe houtwallen aan ter vervanging.

Landbouw: het agrarisch landschap ondergaat een transformatie. Veel boeren die klem komen door de stikstofreductie, schaalvergroting of verstedelijking stoppen of schakelen om met royale beëindigingsregelingen. Het buitengebied "ontboert" deels – er zijn minder boerderijen en meer nieuwe natuur of extensieve functies – en de boeren die dóórgaan zijn hypermodern en kringloopgericht met zeer lage milieubelasting. De milieubelasting is in dit scenario dan ook een kritieke uitdaging gezien de toename van activiteiten. We moeten volop inzetten op emissiereductie: alle nieuwe bedrijven draaien op schone energie en vangen emissies maximaal af, en al het verkeer schakelt gaandeweg over op zero-emissie. Zelfs dan is er meer uitstoot dan vroeger, maar door strenge normen en inzet van technologie (filters, elektrificatie) blijven we binnen de wettelijke grenzen. Geluid- en lichthinder vereisen aandacht: met meer bewoners en bedrijvigheid komen onvermijdelijk meer geluiden en lichten. Oplossingen zijn o.a. geluidswallen langs nieuwe rondwegen, stil asfalt en strikte handhaving van werktijden en geluidsisolatie bij bedrijven. Verlichting sturen we slim (dimbaar, bewegingsgestuurd) om ook bij groei de nachtrust en sterrenhemel zoveel mogelijk te behouden.

Energietransitie: in scenario 4 is deze zeer zichtbaar en lokaal. Om de enorme energievraag duurzaam te dekken, moet grootschalige opwekking in eigen gemeente gebeuren. Voor windenergie is regionaal de RES 2.0 Achterhoek opgesteld, als actualisatie van de bestaande energiestrategie. Deze RES 2.0 zal begin 2026 worden vastgesteld in de colleges. In de RES 1.0 was voor een deel van de opgave nog geen uitspraak gedaan over de techniek waarmee deze ingevuld dient te worden. Vanwege met name netwerkefficiëntie is in de RES 2.0 afgesproken dat dit gedeelte met windenergie zal moeten worden ingevuld. Ook gemeente Aalten zal extra in moeten zetten op windenergie en de locatie van windpark Hagenwind is hiervoor het meest geschikt. De gemeente bereidt zich voor om nieuwe locaties voor duurzame opwek in het omgevingsplan te faciliteren – denk aan verdere uitrol van zonnepanelen op bedrijfsdaken en eventueel ook kleinschalige windturbines bij industrieterreinen.

Tevens realiseren we meerdere zonneparken, waaronder wellicht een groot park bij Dinxperlo (mogelijk als gezamenlijk NL-Duits project). Deze projecten zijn landschappelijk ingrijpend en stuiten op weerstand, maar via intensieve participatie en financiële betrokkenheid van omwonenden (ze delen mee in de winst) creëren we toch draagvlak – de urgentie is hoog gezien de klimaatdoelen. Gemeente Aalten positioneert zich zelfs als proeftuin voor innovatie: we doen mee aan baanbrekende projecten, bijv. agri-voltaics (zonnepanelen gecombineerd met landbouw) op grote velden, of geothermiebooringen om hele wijken van duurzame warmte te voorzien.

De agrarische sector is in scenario 4 kleinschaliger maar zeer innovatief: boeren die doorgaan passen hightech irrigatie en precisielandbouw toe om met minder water toch hoge opbrengst te halen, en combinaties zoals agroforestry of agrivoltaics maken

landgebruik efficiënter. Zo blijft het buitengebied klimaatbestendig produceren, ondanks de ruimtedruk. Klimaatadaptatie: stevig geïntegreerd en op grote schaal toegepast. Water- en hittebestendigheid zijn standaard in alle plannen. In scenario 4 durven we ook grootschalige ingrepen aan, samen met het waterschap en buurgemeenten. Een voorbeeld is de aanleg van een groot klimaatbuffergebied – een waterbergingsgebied of noodoverloop in het buitengebied dat bij extreme regen volloopt en wateroverlast elders voorkomt. Normaliter kan zo'n gebied fungeren als moerasnatuur of recreatiezone. Zo'n ingreep vergt onteigening en landruil, maar we achten het noodzakelijk gezien het extremer wordende weer. In de dorpen zelf zijn in dit scenario vrijwel alle straten klimaatadaptief heringericht: extra groen, minder verharding, groene pleinen, talloze wadi's en vijvers, en groene daken waar mogelijk. In eerdere scenario's gebeurde dat deels; nu wordt alles meegenomen, zodat Aalten optimaal bestand is tegen hitte en wateroverlast.

Samenvattend stuurt scenario 4 maximaal op duurzaamheid parallel aan maximale groei. Het beeld is contrastrijk – je ziet grote nieuwbouwwijken én grote windmolens, maar ook nieuwe natuurgebieden en hightech milieutechnologie op bedrijventerreinen. Het landschap is in 2040 zichtbaar anders: dynamischer, minder idyllisch rustig, maar niet per se minder mooi – er is een nieuwe balans ontstaan tussen oud en ultramodern.

- **Leefbaarheid en sociale samenhang:** De samenleving in scenario 4 is sterk in beweging. Het aantal inwoners is flink gegroeid en er zijn nieuwe gemeenschappen ontstaan in uitgebreide nieuwbouwwijken naast de bestaande dorpen. Dit vraagt om investeringen in sociale ruimtes en ontmoetingsplekken om de cohesie te bevorderen. In elke nieuwe wijk voorzien we een wijkcentrum of op z'n minst een centrale plek (een park met speelveld en buurtgebouw) waar mensen samen kunnen komen. Daarnaast “verlengen” we bestaande dorpskernen in de nieuwe buurten: we creëren bijv. een tweede winkelstraat of marktpleintje in een grote nieuwe wijk, om ook dáár een sociaal hart te geven. Ontstaat er een geheel nieuwe kern in het buitengebied, dan krijgt die uiteraard een eigen dorpshart met een plein, school, kerk of multifunctioneel gebouw, zodat daar een eigen sociale structuur kan opbloeien.

Het traditionele sociale weefsel van Aalten wordt in scenario 4 fors op de proef gesteld. De bevolkingssamenstelling is diverser dan ooit: naast geboren Aaltenaren en Achterhoekers wonen er nu veel nieuwe gezinnen uit andere delen van het land en zelfs expats die voor nieuwe bedrijven hierheen zijn gekomen. Dit vraagt een grootschalige integratie- en community-building-inspanning. We schakelen op naar een intensief sociaal beleid: elk nieuwbouwgebied krijgt vanaf dag één een toegewezen wijkcoach of opbouwwerker. Deze organiseert buurtbijeenkomsten, zet WhatsApp-groepen en buurtapps op en stimuleert de oprichting van verenigingen of buurtcomités in de wijk. Bestaande verenigingen krijgen ondersteuning om ook de nieuwkomers te betrekken – bijv. via proeflidmaatschappen, meertalige communicatie (waar nodig voor mensen van buiten) en speciale kennismakingsactiviteiten.

Sociale cohesie moet als het ware opnieuw gesmeed worden. We organiseren daarom dorpsbrede evenementen om oud- en nieuw-Aaltenaren samen te brengen, zoals een groot cultureel festival of sporttoernooi voor alle wijken. Ook investeren we in buurtveiligheid en welzijn: met zoveel groei willen we voorkomen dat er anonieme wijken ontstaan waar mensen langs elkaar heen leven. Daarom “adopteert” het gemeentebestuur elke nieuwe wijk de eerste jaren met extra aandacht – regelmatige wijkbezoeken, spreekuren en een budget voor bewonersinitiatieven om de samenhang te vergroten. Initiatieven zoals wijkmoestuinen, buurt-BBQ's, speelmiddagen en straatfeesten ondersteunen we financieel en organisatorisch om burens te verbinden. Tegelijk blijven we de Aaltense identiteit benadrukken en vieren, zodat nieuwkomers die eigenheid leren waarderen. Ze worden bijvoorbeeld uitgenodigd om mee te doen aan het bloemencorso, Koningsdag bij het gemeentehuis of carnaval in de buurtschappen – typisch

lokale tradities.

Gezondheid en welzijn: de grotere schaal zorgt ervoor dat zorgvoorzieningen flink uitgebreid zijn (zie Voorzieningen), maar de preventieve kant vergt ook aandacht. Met meer stedelijke allure komt mogelijk ook wat meer ongezond gedrag (sneller fastfood, minder persoonlijk contact). We zetten daarom in op gezondheidsvoorlichting en op behoud van het groene, actieve karakter van de omgeving: parken, sportfaciliteiten en fiets-/wandelmogelijkheden achten we juist in deze groeisituatie cruciaal voor het welzijn. We zorgen dat nieuwkomers ook de weg vinden naar sportclubs en groene activiteiten.

Uiteindelijk heeft scenario 4 twee gezichten voor leefbaarheid: materieel welvaren – men heeft meer faciliteiten, banen en woningen dan ooit – maar sociaal moet keihard gewerkt worden om iedereen mee te laten doen en de bekende saamhorigheid van Aalten te laten voortbestaan. Onze inzet is dat in 2040, ondanks de transformatie tot een grotere plaats, Aalten nog steeds aanvoelt als *“een verzameling dorpen met een groot hart”* – alleen zijn de schaal en het tempo gegroeid. De sociale infrastructuur zal blijvend aandacht vergen, maar als gemeente zijn we bereid die te leveren om ook dit scenario tot een succes te maken.

Tot zover vier verschillende scenario's binnen de bandbreedte van de strategische keuzes die gemeente Aalten voor de fysieke leefomgeving richting 2040 moet maken:

De vier scenario's zijn nog volledig fictief, maar bedoeld om voor gemeente Aalten de best passende mix te kunnen bepalen. Daarvoor moeten we ook kijken naar wat elk scenario doet met de kwaliteit van de leefomgeving en hoe elk scenario zich verhoudt tot de input die de inwoners hebben meegegeven. In het navolgende eerst de beoordeling van de impact van elk scenario op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, uitgevoerd door Royal Haskoning (RHDHV). Daarna de vergelijking met de input van de inwoners. We sluiten de analyse af met het benoemen van het voorkeursscenario.

3. IMPACT SCENARIO'S OP KWALITEIT

De vier scenario's die in het voorgaande zijn beschreven, zijn door het onafhankelijke adviesbureau Royal Haskoning (RHDHV) beoordeeld op hun impact op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in 2040. In het navolgende een samenvatting van deze beoordeling.

3.1 Beoordeling scenario 1: Kwaliteit boven groei

Scenario 1 gaat uit van beperkte groei. Tot 2035 worden ongeveer 900 nieuwe woningen gebouwd en daarna wordt de groei stopgezet. De ontwikkeling richt zich vooral op kwaliteit: er komt extra groen en bestaande fietsvoorzieningen worden verbeterd. Doordat de groei in dit scenario klein blijft, blijven zowel de kansen op positieve effecten als de risico's op negatieve effecten beperkt. Er zijn enkele duidelijke positieve uitkomsten: Zo zorgt nieuwe natuur aan de rand van de kernen en in het buitengebied samen met bodembescherming voor verbeteringen in natuur, water en klimaat. Ook het veiliger maken van fietspaden en het stimuleren van wandelen en fietsen levert voordelen op voor de leefomgeving, verkeersveiligheid, gezondheid en mobiliteit. Aan de andere kant brengt zelfs een kleine toename van bedrijvigheid wat nadelen met zich mee, vooral doordat extra bedrijfsactiviteiten leiden tot iets meer verkeer en verharding. Dit kan beperkte risico's geven op bijvoorbeeld geluidhinder, uitstoot en verkeers(on)veiligheid, en enige druk op natuur, klimaat, bodem en water. Per saldo blijft het echter bij relatief kleine effecten – zowel positief als negatief – in scenario 1.

3.2 Beoordeling scenario 2: Beheerst doorgroeien

Scenario 2 voorziet een matige groei ten opzichte van het basispad. Rond 2040 zouden in totaal circa 1350 nieuwe woningen zijn toegevoegd (inclusief de 900 van scenario 1) en er komt eventueel extra ruimte voor bedrijven. Nieuwe huizen komen binnen de bestaande kernen en op vrijkomende boerenerven. Er wordt geen extra natuurgebied aangelegd in dit scenario, maar de landbouw krijgt wel een verduurzamingsimpuls en ook op mobiliteit zet gemeente Aalten extra in. De effecten in scenario 2 zijn tweeledig: Er ontstaan in de breedte kansen op positieve verbeteringen, maar ook risico's op verslechtering. Zo worden bijvoorbeeld buurtbussen uitgebreid, meer laadpalen geplaatst en komen er nieuwe fietspaden en "fietsstraten" om fietsen te stimuleren. Dit is gunstig voor de leefomgeving, verkeersveiligheid, gezondheid en mobiliteit. Ook in de landbouw zijn er positieve ontwikkelingen: Boeren schakelen deels over op natuurinclusieve methoden en er wordt 15% biologische grondstofteelt nagestreefd, wat goed is voor bodem, water, natuur en klimaat.

Tegelijk brengt scenario 2 aanzienlijk meer nieuwbouw mee dan scenario 1, wat betekent dat er ook meer verkeer en verharding komt. Dit leidt tot belangrijke risico's voor de omgeving: Zonder extra maatregelen dreigt er verslechtering op het gebied van natuur (verlies van natuurwaarden door bebouwing), klimaat (bijvoorbeeld meer uitstoot), bodem en water (door bebouwing) en veiligheid. Daarnaast leveren sommige duurzaamheidsmaatregelen in dit scenario ook aandachtspunten op. Zo kunnen de aanleg van zonnepanelen, het (bij)plaatsen van windmolens (c.q. het vervangen van windmolens door grotere en hogere windturbines) en het plaatsen van buurtbatterijen, ongewenste neveneffecten hebben: Ze zijn goed voor duurzame energie en klimaat, maar kunnen nadelig uitpakken voor de gezondheid van inwoners, voor vogels/vleermuizen en/of voor de omgevingsveiligheid (brand- en ontploffingsgevaar).

Al met al biedt scenario 2 meer kansen op verbetering dan scenario 1, maar ook meer risico's op achteruitgang, vooral voor de natuurwaarden.

3.3 Beoordeling scenario 3: Flinke groei, breed gespreid

Scenario 3 zet in op forse groei van gemeente Aalten. Het streven is om ongeveer 2000 nieuwe woningen te realiseren in de periode tot 2040 (inclusief de 900 woningen uit scenario 1), voornamelijk binnen de bestaande kernen. Ook wordt er dubbelspoor aangelegd voor betere treinverbindingen, en de industrie- en kantoorlocaties worden flink uitgebreid, verspreid over de gemeente. Om de toename van wonen en werken te compenseren, wordt ruimte voor landbouw ingeleverd ten gunste van nieuwe natuurgebieden – bijvoorbeeld extra bos en “boerennatuur” – en de landbouw die overblijft, schakelt nog meer over op natuurvriendelijke en biobased methoden.

De effectbeoordeling laat zien dat dit scenario op bepaalde vlakken veel positieve effecten kan hebben. Met name voor bodem, water en biodiversiteit zijn er kansen: door de aanleg van flink wat nieuwe natuur en duurzamere landbouw verbeteren deze milieuaspecten in scenario 3. Echter, de keerzijde van deze groeistrategie is een grote toename in bebouwing en bevolking, wat leidt tot aanzienlijke negatieve effecten op de leefomgeving. Zo betekent 2000 extra woningen (vaak door inbreiding in de dorpen) veel extra verkeersbewegingen, met mogelijke gevolgen als meer geluid, uitstoot van uitlaatgassen, drukker verkeer en daarmee een minder rustig en schoon leefklimaat. Ook de sterke groei van bedrijvigheid brengt aanzienlijke risico's met zich mee: meer vrachtverkeer en verhard oppervlak kunnen negatieve gevolgen hebben voor de omgevingskwaliteit, natuur, klimaat, water, bodem en de verkeersveiligheid. Een positief punt is dat nieuwe woningen binnen de bestaande dorpen komen, dicht bij voorzieningen. Dat kan de leefbaarheid vergroten – nieuwe bewoners kunnen gebruikmaken van bestaande winkels, scholen, zorg en andere voorzieningen – wat goed is voor het welzijn en de gezondheid van de gemeenschap.

Per saldo kent scenario 3 dus zowel uitgesproken voordelen (door investeringen in natuurherstel en duurzame ontwikkeling) als uitgesproken nadelen (door de toename van verkeer en bebouwing).

3.4 Beoordeling scenario 4: Maximale groei, slim gebundeld

Scenario 4 lijkt qua omvang op scenario 3 – eveneens rond de *2000 nieuwe woningen* – maar onderscheidt zich doordat een deel van die groei wordt opgevangen in een hele nieuwe woonkern (dorp) buiten de bestaande bebouwde kom(men). Deze nieuw te bouwen kern wordt compact opgezet in het buitengebied, en omdat de locatiekeuze voor deze nieuwe kern invloed heeft of kan hebben op sommige aspecten van de fysieke leefomgeving, is (om een indruk te krijgen van die verschillen) naar twee verschillende mogelijke locaties gekeken. Vanwege hun ligging (waarover aansluitend meer) is in dit scenario gekozen voor 't Klooster (scenario 4a) en Lintelo (scenario 4b), teneinde daarmee een concreter gevoel te krijgen bij wat een nieuwe kern op verschillende locaties zou kunnen betekenen, ook voor de kwaliteit van de leefomgeving.

De effecten van scenario 4 laten hoe dan ook zien dat sterke bundeling van groei nieuwe kansen én nieuwe risico's met zich meebrengt. Doordat er een geheel nieuw dorp ontstaat, kunnen daar bijvoorbeeld extra voorzieningen (winkels, scholen, etc.) worden gebouwd, wat de toegang tot dergelijke voorzieningen verbetert. Ook voorziet scenario 4 in een beperkte hoeveelheid nieuwe natuur (bijvoorbeeld kleine bospercelen en stukjes boerennatuur), wat positief is voor bodem, water, natuur en klimaat. Bovendien kan de mobiliteit profiteren van dit scenario: het verdubbelen van het spoor en goede bus- en fietsverbindingen naar het station verbeteren de bereikbaarheid. Tegelijk brengt het nieuwe dorp en de groei daarmee forse milieudruk met zich mee. Net als in scenario 3 zorgt de combinatie van veel nieuwe woningen en bedrijvigheid voor veel extra verkeer en verharding, wat kan leiden tot verslechtering van de omgevingskwaliteit, aantasting van natuurgebieden, meer uitstoot (klimaatbelasting), een hogere belasting van bodem en water, en risico's op het gebied van

verkeer en veiligheid. Ook de uitbreiding van toerisme en recreatie in dit scenario levert zowel kansen als nadelen op: meer toeristen zijn economisch gunstig, maar ze brengen ook extra verkeer en mogelijke overlast mee.

Hiernaast blijkt uit de vergelijking van de twee locaties dat de locatiekeuze inderdaad invloed heeft op sommige aspecten van de leefomgeving. Zo zou een nieuwe woonkern bij Lintelo naast het spoor liggen, wat de optie geeft voor een nieuwe treinstation en dus een uitstekende OV-verbinding – dat is een voordeel van die locatie. Echter, bij Lintelo loopt ook een transportleiding met een veiligheidscontour (gevaarzone). Nieuwe huizen binnen die zone betekenen een potentieel veiligheidsrisico (bijv. bij een incident met die leiding), waardoor de variant Lintelo op het aspect omgevingsveiligheid ongunstiger scoort. De variant met een nieuwe kern bij 't Klooster heeft dat leidingen-risico niet en is bovendien gekozen vanuit een bodem- en waterperspectief – de bodemopbouw en waterhuishouding ter plaatse geven daar minder belemmeringen – wat positief uitpakt voor duurzaamheid. Daar staat weer tegenover dat 't Klooster niet direct aan het spoor ligt en dus niet profiteert van een nieuwe treinverbinding zoals Lintelo dat doet. Dit alles nog los van allerlei andere impact die een nieuwe kern in een gebied als 't Klooster zou (kunnen) hebben.

Deze afweging laat zien dat scenario 4 weliswaar ruimte creëert voor een nieuw dorp met eigen voorzieningen, maar dat de precieze effecten mede afhangen van waar die nieuwe kern komt. Over het geheel genomen biedt scenario 4 duidelijke voordelen voor economie, wonen en voorzieningen (door de groei en clustering) en ook enkele milieuverbeteringen, maar kent het ook de meeste en grootste nadelen voor natuur en leefomgeving van alle scenario's.

3.5 Conclusie(s) beoordeling scenario's

Uit de vergelijking van de vier scenario's blijkt dat hoe meer gemeente Aalten groeit, hoe groter de milieudruk en risico's. Scenario 1 (zeer beperkte groei) is het meest behoudend: hier houden positieve en negatieve effecten elkaar vrijwel in evenwicht. Het is zelfs het enige scenario dat per saldo eerder verbeteringen dan verslechtingen laat zien. Scenario 4 (maximale groei) staat aan de andere kant van het spectrum: dat kent duidelijk meer negatieve effecten dan positieve effecten op de leefomgeving. Scenario 2 en 3 nemen een tussenpositie in wat betreft de balans tussen kansen en risico's.

Geen van de scenario's komt uit de bus als eenduidig "beste" – ieder toekomstbeeld heeft zijn eigen voor- en nadelen, en welke het meest wenselijk is, hangt af van welke afweging de gemeente maakt. Scenario 1 zet in op behoud van kwaliteit met minimale groei, en brengt daardoor ook de minste nieuwe problemen met zich mee (het aantal nieuwe knelpunten voor de leefomgeving is daar zeer klein). Scenario 4 lost daarentegen wel meer bestaande knelpunten op en biedt meer nieuwe voorzieningen en economische impulsen, maar creëert óók veruit de meeste nieuwe knelpunten en aandachtspunten (nieuwe problemen) in vergelijking met de andere scenario's. Met andere woorden: hoe ambitieuzer de groei, hoe groter de trade-off tussen voordelen (bijv. meer woningen, voorzieningen, economische kansen) en nadelen (grotere milieubelasting en risico's).

De onderzoekers van Royal HaskoningDHV concluderen dat de keuze voor een voorkeurs-scenario neerkomt op een beleidsafweging tussen verdere groei of het beperken daarvan. Wel wordt benadrukt dat, mocht gemeente Aalten voor een sterker groeiscenario kiezen, er flankerende maatregelen mogelijk zijn om de negatieve effecten te temperen. Daardoor zouden de risico's op milieu- en leefomgevingsgebied deels opgevangen kunnen worden. Kortom, de scenariovergelijking laat zien dat ieder scenario unieke uitkomsten heeft: van scenario 1 met de kleinste impact tot scenario 4 met de grootste ambities én bijbehorende uitdagingen. Het vinden van het juiste evenwicht tussen ontwikkeling en leefomgevingskwaliteit wordt de kern van de verdere besluitvorming.

4. SCENARIO'S EN INPUT INWONERS

Naast beoordelen wat de vier scenario's doen met de kwaliteit van de leefomgeving, wil gemeente Aalten nadrukkelijk ook rekening houden met wat inwoners belangrijk vinden als het gaat om hun leefomgeving. De vier scenario's zijn dan ook naast de wensen, voorkeuren en prioriteiten gelegd die inwoners van Aalten hebben meegegeven in de gesprekken die met de inwoners zijn gevoerd en in enquêtes die in de afgelopen jaren onder inwoners over verschillende onderwerpen zijn uitgevoerd. In het navolgende de uitkomsten van die vergelijking.

De inwoners van Aalten hechten veel waarde aan een aantrekkelijke leefomgeving en hebben duidelijke wensen voor de toekomst. Ze willen het dorpse, groene karakter behouden, voldoende voorzieningen in stand houden en genoeg nieuwe woningen voor jong en oud, zodat de leefbaarheid op peil blijft en jongeren niet wegtrekken. Ook pleiten ze voor verkeersveiligheid (vrachtverkeer om de kernen leiden, beter OV) en duurzame ontwikkelingen die het landschap respecteren.

4.1 Beoordeling scenario 1: Kwaliteit boven kwantiteit

Scenario 1 gaat uit van een beperkte groei volgens de huidige prognoses. Tot 2035 worden ongeveer 900 woningen bijgebouwd; daarna komt de woningbouw vrijwel tot stilstand ("pas op de plaats"). Deze koers legt de nadruk op kwaliteit boven verdere groei.

- **Woningbouw & voorzieningen:** Met 900 extra woningen lost dit scenario de huidige woningnood weliswaar gedeeltelijk op, maar na 2035 kan opnieuw krapte ontstaan. Inwoners hebben aangegeven dat voldoende nieuwbouw voor starters, jongeren en ouderen een topprioriteit is en blijft om de leefbaarheid te waarborgen. Scenario 1 schiet daar op de lange termijn in tekort: als er na 2035 niet of nauwelijks meer wordt doorgebouwd, kunnen jongeren op langere termijn wellicht opnieuw moeilijk een huis vinden en blijft het risico bestaan dat zij wegtrekken – precies wat we willen voorkomen. Een halt op groei kan er bovendien toe leiden dat het aantal inwoners stagneert of afneemt richting 2040, wat druk zet op lokale scholen, winkels en andere voorzieningen. Inwoners vrezen het verdere afkalven van voorzieningen en dat hun dorpen 'grijzer' worden; dit scenario biedt op dat punt dus nog onvoldoende perspectief voor de langere termijn.
- **Landschap:** De positieve kant van scenario 1 is dat het het landschap en dorpskarakter maximaal ontziet. Doordat er na 2035 niet of nauwelijks nieuwe bouwlocaties nodig zijn, blijven open ruimte, natuur en agrarisch landschap grotendeels ongemoeid. Dit sluit goed aan bij de wens van inwoners om het fraai gebalanceerde landschap van landbouw, natuur en dorpen te behouden. Ook nieuwe milieubelastende ontwikkelingen zijn minimaal in dit scenario. Daarmee worden risico's op aantasting van rust en groen beperkt, geheel in lijn met de inwonerswens om geen ontwikkelingen toe te staan die de landschappelijke kwaliteit of dorpse aard verstoren.
- **Mobiliteit:** Beperkte groei betekent weinig extra verkeer. Het voordeel is dat huidige verkeersproblemen niet verergeren. Er is minder noodzaak voor ingrijpende nieuwe infrastructuur, en het doorgaande autoverkeer blijft ongeveer op het huidige niveau. Dit

past bij de oproep van inwoners om geen toenemend verkeerslawaaï of onveilige situaties in woonwijken te krijgen. Tegelijk lost scenario 1 de bestaande knelpunten op mobiliteitsgebied niet duidelijk op. Inwoners willen juist verbeteringen – zoals het omleiden van zwaar vrachtverkeer buiten de kernen en betere OV-verbindingen – maar een stilstand in groei kan betekenen dat investeringen in bijvoorbeeld een rondweg of extra OV niet worden gedaan. Zo bezien sluit scenario 1 matig aan bij de mobiliteitswensen: het veroorzaakt geen extra problemen, maar biedt te weinig impuls om de situatie voldoende te verbeteren.

- **Duurzaamheid:** Door de beperkte ontwikkelagenda is de impact op klimaat en milieu klein in dit scenario. Er hoeven bijvoorbeeld minder nieuwe energiebronnen te worden aangeboord voor groei, en de water- en bodembelasting blijft beheersbaar. Dit maakt het haalbaarder om de omgeving duurzaam en klimaatbestendig in te richten. Aan de andere kant heeft de gemeente met scenario 1 minder mogelijkheden om via nieuwbouw duurzame innovaties door te voeren. Inwoners staan open voor duurzame oplossingen, mits het landschap niet wordt aangetast. Scenario 1 vraagt wat minder op dit punt, maar mist ook kansen om bestaande knelpunten (zoals wateroverlast of energietransitie) via gebiedsontwikkeling aan te pakken.
- **Leefbaarheid:** Al met al behoudt scenario 1 de huidige rust en het huidige voorzieningenniveau, maar het gebrek aan verdere groei kan betekenen dat een aantal trends (zoals vergrijzing en leegloop) onverminderd doorgaan. De dorpen blijven weliswaar aantrekkelijk en vertrouwd, maar zonder groei blijft er onzekerheid over het op peil houden van het verenigingsleven en andere vitaliteitskenmerken op lange termijn.

Kortom, scenario 1 scoort hoog op behoud van landschap en huidige situatie, maar laag op het bieden van toekomstperspectief voor wonen en voorzieningen. Het sluit slechts ten dele aan op de inwonerswensen: wel qua behoud van karakter en natuur, maar niet op het vlak van voldoende woningen en een dynamisch, leefbaar dorpsleven richting 2040.

4.2 Beoordeling scenario 2: Gestaaag doorgroeien met kwaliteit

Scenario 2 bouwt voort op de trendmatige groei en zet die na 2035 geleidelijk door. In plaats van te stoppen, blijft gemeente Aalten gematigd groeien. Tot 2035 komen er zo'n 900 woningen bij (zoals in scenario 1), en tussen 2035 en 2040 nog circa 450 extra. In totaal gaat het om ongeveer 1.350 nieuwe woningen in 2025–2040, verdeeld over de kernen. Deze aanpak combineert groei met aandacht voor kwaliteit.

- **Woningbouw & voorzieningen:** Met scenario 2 wordt ruim voorzien in de woningbehoefte van zowel huidige inwoners als toekomstige generaties. Door na 2035 door te bouwen, blijven er nieuwe woningen beschikbaar voor starters, jonge gezinnen en senioren. Dit sluit naadloos aan bij de oproep van inwoners dat er voldoende betaalbare en passende woningen moeten komen om jongeren te behouden en kernen leefbaar te houden. Jongvolwassenen krijgen in dit scenario meer kans op een huis in hun eigen gemeente, waardoor de uitstroom van jeugd zal afnemen. Ook voor ouderen ontstaan meer mogelijkheden om binnen de gemeente een geschikte(re) woning te vinden, wat doorstroming op de huizenmarkt bevordert. Bovendien spreidt de gematigde groei zich uit over alle dorpen, zodat niet één kern alle druk opvangt. Alle kernen profiteren van een bevolkingsaangroei die groot genoeg is om voorzieningen te ondersteunen, maar klein genoeg om het dorps karakter te bewaren. Scholen, sportclubs, winkels en zorgvoorzieningen houden zo voldoende draagvlak. Inwoners wilden hun goede basisvoorzieningen behouden en liefst versterken – scenario 2 draagt daaraan bij door het inwonertal op peil te houden en licht te laten stijgen. In tegenstelling tot scenario 1 voorkomt dit scenario dat dorpen stilvallen of voorzieningen weglekken.

- **Landschap:** Bij een matige groei als in scenario 2 zal er enige uitbreiding van de bebouwde kom(men) nodig zijn, maar dit kan gebeuren met respect voor het landschap. Nieuwe woningen kunnen grotendeels binnen de bestaande dorpsgrenzen of aansluitend daaraan worden gerealiseerd, in lijn met het streven om open buitengebied zoveel mogelijk vrij te houden. Waar bouw toch buiten de kern plaatsvindt, wordt dit kleinschalig en zorgvuldig landschappelijk ingepast, zodat de impact beperkt blijft.
- **Mobiliteit:** Een bescheiden toename van inwoners zorgt voor iets meer verkeer, maar scenario 2 bevat ook maatregelen om dit in goede banen te leiden (zie scenario 2-beschrijving). De bereikbaarheid blijft goed en de verkeersveiligheid wordt zelfs iets verbeterd met gerichte ingrepen, in lijn met de inwonerswensen. De gematigde groei betekent wel dat er iets meer energie verbruikt zal worden in 2040 dan nu, maar dit kan worden opgevangen door in te zetten op de kleinschalige energieoplossingen die inwoners prefereren – zoals zonnepanelen op daken, isolatie en misschien enkele kleinere zonnepanelen op minder zichtbare plekken. Omdat scenario 2 geen extreme bevolkingsgroei kent, blijft de opgave om duurzaam te worden behapbaar: de klimaatdoelen (gemeente Aalten klimaatneutraal) komen niet in gevaar door explosieve vraag. Tegelijk biedt de nieuwbouw een kans: we bouwen circulair en toekomstbestendig, wat bijdraagt aan de duurzaamheidsambities. Ook op het vlak van landbouw en natuur kan scenario 2 winst opleveren, doordat er ruimte is voor geleidelijke transities (bijvoorbeeld kringlooplandbouw) zonder dat de druk van “verstedelijking” te hoog wordt. Over het geheel genomen sluit scenario 2 goed aan bij de duurzaamheidsinstelling van inwoners: bijdragen aan klimaatoplossingen, maar zonder grootschalige ingrepen die het landschap aantasten.
- **Leefbaarheid:** Scenario 2 komt wat leefbaarheid betreft het dichtst in de buurt van de ideale balans. De dorpen blijven hun vertrouwde schaal en sfeer houden, maar krijgen genoeg nieuwe impulsen (nieuwe bewoners, jonge gezinnen, investeringen) om vitaal en levendig te blijven. Sociale samenhang kan in dit scenario behouden blijven – de groei is gespreid over jaren, waardoor nieuwkomers geleidelijk integreren in de gemeenschap. Tegelijk voorkomt de aanhoudende groei dat de gemeenschap “verstilt” of vergrijsd; er is continu aanwas van jeugd en actieve volwassenen die verenigingen, scholen en evenementen draaiende houden.

Inwoners gaven aan zowel de huidige kwaliteiten willen behouden als ontwikkelingen omarmen die de leefbaarheid vergroten. Precies dat biedt scenario 2: vernieuwing in continuïteit. Het dorpse karakter gaat niet verloren, maar gemeente Aalten wordt wel toekomstbestendiger.

Kortom, scenario 2 sluit uitstekend aan bij de meeste inwonerswensen. Het biedt voldoende woningen en kansen voor de jeugd, ondersteunt voorzieningen en economie, en doet dit alles met respect voor landschap, milieu en het eigen karakter van de gemeente.

4.3 Beoordeling scenario 3: Sterke groei in alle kernen

Scenario 3 veronderstelt een fors sterkere groei van bevolking en huishoudens dan de trend. Gemeente Aalten zou actief meer inwoners aantrekken, wat neerkomt op circa 2.000 nieuwe woningen tot 2040. Deze woningbouw wordt zoveel mogelijk evenredig over de gemeente verspreid, dus alle kernen krijgen (proportioneel) een flinke uitbreiding.

- **Woningbouw & voorzieningen:** Met scenario 3 wordt de woningnood rigoureus aangepakt. Het aantal nieuwe woningen is hoog genoeg om niet alleen aan de lokale behoefte te voldoen, maar mogelijk ook extra huishoudens van buiten aan te trekken. Voor jonge Aaltenaren betekent dit dat er ruim voldoende huizen beschikbaar komen; het risico dat iemand geen woning kan vinden, is in dit scenario zeer klein. Daarmee zou de wegtrek van jongeren door gebrek aan woonruimte geheel stoppen. Ook gezinnen die

elders zouden gaan wonen, kunnen nu binnen de gemeente een plek vinden. Inwoners hebben aangegeven dat zij de ontwikkeling Slingeplas-'t Broock (82 woningen) al toejuichen om jeugd te behouden – scenario 3 is die gedachte in het groot: veel nieuwbouw om de bevolking jong en vitaal te houden. Dit komt tegemoet aan de wens voor een gezonde bevolkingsopbouw en het tegengaan van vergrijzing.

Daarnaast schept scenario 3 kansen voor extra voorzieningen: meer inwoners kan bijvoorbeeld betekenen dat er ruimte komt voor een breder winkelaanbod, nieuwe sportfaciliteiten of behoud van bijvoorbeeld een huisarts in kleinere kernen. De keerzijde is dat zo'n groeispurt ook uitdagingen voor voorzieningen geeft. Scholen en zorg moeten meegroeien; er zijn investeringen nodig om alle nieuwe inwoners te bedienen. In het algemeen is het beeld echter positief voor voorzieningen: door de groei blijven dorpen zeker levendig en kan zelfs leegstand (bijv. van winkels) worden tegengegaan met nieuwe vraag. Inwoners wilden beslist geen verdere leegstand of verloedering in hun dorpen – scenario 3 maakt de kans daarop kleiner, omdat groei vaak nieuwe bedrijvigheid en invulling brengt.

- **Landschap:** Scenario 3 stelt de gemeente wel voor een grote ruimtelijke opgave, want 2.000 woningen verdeeld over de kernen betekent significante uitbreidingen van de dorpen in het buitengebied. Hoewel de bouw gespreid wordt, zal per kern een groter oppervlak aan open land worden omgezet naar woonwijk dan in de andere scenario's. Dit brengt risico's mee voor het landschap en de ecologische waarden. Inwoners waarderen het omliggende agrarische coulisselandschap enorm; scenario 3 zet dat landschap onder druk doordat meer bouwlocaties aan de randen van dorpen nodig zijn. Karakteristieke groene doorzichten en landbouwpercelen kunnen plaatsmaken voor nieuwbouwwijken. De uitdaging is om deze uitbreidingen zo in te passen dat ze het minste afbreuk doen aan de omgeving – bijvoorbeeld door veel groen in de wijken en duidelijke dorpsranden te creëren. Toch valt niet uit te sluiten dat dit scenario op punten botst met inwonerswensen omtrent het landschap. Men heeft aangegeven geen ontwikkelingen te willen die “de rust, het groen of de dorpsaard aantasten”. Bij een verdubbeling van de woningbouw kan aantasting echter lastig helemaal te vermijden zijn: het dorpse karakter van met name kleinere kernen zou kunnen veranderen als ze ineens aanzienlijk groter worden. Wat nu nog een klein buurtschap is, kan uitgroeien tot een volwaardiger dorp – een transformatie die niet iedereen zal omarmen. Anderzijds biedt scenario 3 de kans om kwaliteitswinst te boeken: men zou bij elke grote uitbreiding investeringen in landschap kunnen doen (zoals nieuwe natuur of parken aanleggen als compensatie). Maar per saldo is dit het scenario met de grootste ruimtelijke voetafdruk. Het vereist zorgvuldig beleid om de door inwoners gewenste balans tussen landbouw, natuur en bebouwing te behouden.
- **Mobiliteit:** Een sterke groei van inwoners gaat hand in hand met meer verkeer en druk op infrastructuur. Scenario 3 impliceert dat zonder maatregelen de verkeersintensiteit flink toeneemt: meer woon-werkverkeer, meer logistiek voor de extra inwoners, enzovoort. In een plattelandsgemeente betekent dat vooral meer auto's op de weg. Dit scenario verplicht eigenlijk tot het nemen van stevige mobiliteitsmaatregelen om de leefbaarheid te waarborgen. Het goede nieuws is dat de noodzaak en waarschijnlijk ook de middelen (via groei) aanwezig zijn om te investeren: een rondweg om Aalten, omleiding bij Dinxperlo en forse verbeteringen in fietsverbindingen en OV zouden onderdeel moeten zijn van scenario 3. Inwoners hebben immers duidelijk gemaakt dat zwaar verkeer niet door de kernen moet en OV beter moet. Scenario 3 maakt zulke ingrepen urgent en wellicht haalbaar, omdat zonder die investeringen overlast zeker ontstaat.

Met ingrepen kan scenario 3 ook positieve effecten hebben, bijvoorbeeld betere bereikbaarheid regionaal en internationaal (meer OV-gebruikers kunnen een directe bus naar Doetinchem of vaker een treinrit rechtvaardigen). Echter, zelfs met maatregelen zal het overall drukker en dynamischer worden op straat dan gemeente Aalten nu gewend is.

Voor sommige inwoners kan dat als een verslechtering voelen: men wil geen toenevend verkeerslawaaï of onveiligheid, en scenario 3 brengt het risico dat dit toch gebeurt als de groei sneller gaat dan de infrastructuur aankan. Daarnaast vereist de mobiliteitsomslag ook een gedragsverandering (meer mensen op de fiets/OV) die tijd kost.

Samengevat: scenario 3 kan op mobiliteitsgebied alleen passen bij de inwonerswensen mits er stevig wordt geïnvesteerd in infrastructuur en verkeersveiligheid. Doen we dat, dan worden knelpunten opgelost, maar de rustige plattelandswegen zullen onvermijdelijk iets voller worden.

- **Duurzaamheid:** Een bevolkingstoename betekent ook een grotere ecologische voetafdruk lokaal. Scenario 3 stelt de duurzaamheidsambities op de proef. Om alle extra huishoudens van energie te voorzien en klimaatneutraliteit te bereiken, zijn aanvullende maatregelen nodig. Mogelijk moet er meer duurzame energie worden opgewekt binnen de gemeente, wat kan betekenen: grotere zonneparken en/of meer/grotere windmolens overwegen, iets dat zeer gevoelig ligt bij inwoners. Waar scenario 2 het wellicht met zon op dak en enkele kleinere projecten afkon, zal scenario 3 een schaaïsprong vereisen in de energietransitie. Dit kan botsen met de voorkeur van inwoners voor kleinschaligheid op duurzaamheidsgebied. Aan de andere kant biedt een flinke nieuwbouwpogave ook kansen: alle nieuwe woningen kunnen volgens de hoogste energienormen worden gebouwd, volledig gasloos en goed geïsoleerd, wat bijdraagt aan de klimaatdoelen. Bovendien zou de gemeente bij scenario 3 extra middelen kunnen krijgen (via Rijk of provincie) om duurzaamheidsprojecten uit te voeren vanwege de groei. Denk aan groot-schalige isolatieprogramma's of innovatieve technieken als gezamenlijke warmtevoorziening in nieuwe wijken.

Klimaatadaptatie is eveneens een punt van aandacht: meer bebouwing kan wateropvang lastiger maken, dus dit scenario vergt serieuze investeringen in groene infrastructuur (wadi's, vijvers, bomen) om hitte en regen te pareren. Inwoners vinden dit belangrijk; zij willen bijvoorbeeld geen ontwikkelingen die wateroverlast verergeren of de omgevingsveiligheid aantasten. Scenario 3 kan aan die eis voldoen, maar alleen door duurzaamheid heel integraal te benaderen – elk plan moet extra groen, water en energie-oplossingen bevatten om de grotere impact te compenseren. In wezen dwingt scenario 3 tot een versnelling van de duurzaamheidstransitie. Dat is ambitieus en kan gemeente Aalten toekomstbestendiger maken, maar het vraagt veel draagvlak en inspanning van inwoners, bedrijven en gemeente samen.

- **Leefbaarheid:** Scenario 3 zou gemeente Aalten in 2040 een stuk dynamischer en groter maken dan nu het geval is. Dit heeft twee kanten voor de leefbaarheid. Positief is dat de dorpen waarschijnlijk bruisender worden: meer inwoners betekent meer klanten voor horeca en winkels, meer kinderen op school en wellicht een breder cultureel aanbod. Jongeren hoeven niet weg, dus families blijven compleet en verenigingen hebben volop aanwas. De lokale economie kan floreren met een groter arbeidspotentieel. Tegelijk is een snelle groei een aanslag op de sociale cohesie als er niet goed op wordt gelet. Waar nu "iedereen elkaar kent" in de gemeenschap, kan dat gevoel afnemen als er in korte tijd veel nieuwe gezichten bijkomen. Naoberschap staat sterk in Aalten; de uitdaging wordt om nieuwkomers daarin mee te nemen. Mogelijk verandert de dorpscultuur iets door instroom van buitenaf. Sommige inwoners kunnen dat als verlies ervaren van de "gemoedelijke schaal" en vertrouwdheid. Bovendien kan de grotere drukte – zowel qua verkeer als bebouwing – voor sommigen juist de rust en ruimte aantasten die ze zo waarderen.

Er is dus een balans: scenario 3 brengt veel kansen voor een levendige en toekomstgerichte gemeente Aalten, maar ook het risico dat het karakter van de gemeente verandert richting 2040. Inwoners hebben niet expliciet om zo'n grote groei gevraagd; hun input was vooral behoudend met toch verbetering op concrete punten. Scenario 3 overstijgt die

wensen aan de groeikant: het levert weliswaar alle gevraagde woningen en meer, maar gaat mogelijk verder dan nodig of gewenst om de kernkwaliteiten te behouden. Dit scenario sluit daardoor slechts gedeeltelijk aan op de inwonersvoorkeuren – uitstekend op het gebied van wonen en economie, maar onzeker of het nog past bij het idee van een kleinschalige, groene gemeenschap waar veranderingen geleidelijk gaan.

4.4 Beoordeling scenario 4: Nieuwe kern, flinke groei

Scenario 4 neemt dezelfde hoge woningbehoefte als scenario 3 (circa 2.000 extra woningen in de periode tot en met 2040), maar kiest een andere verdeling. Een flink deel van de nieuwe woningen wordt geconcentreerd in een nieuwe kern (dorp) binnen de gemeente. Deze nieuwe kern zou op een locatie komen die gunstig is met het oog op water- en bodemgeschiktheid. De rest van de woningen wordt vermoedelijk in de bestaande kernen gebouwd, maar minder verspreid dan in scenario 3.

- **Woningbouw & voorzieningen:** Net als scenario 3 biedt ook scenario 4 voldoende nieuwe huizen om iedere woningzoekende te bedienen en zelfs mensen van buiten aan te trekken. In die zin wordt voldaan aan de roep om woningen voor alle doelgroepen. Het verschil zit in waar die huizen terecht komen. Scenario 4 zou betekenen dat bijvoorbeeld enkele honderden tot misschien wel duizend woningen in één geheel nieuw dorp gebouwd worden. Dit kan de druk wegnemen bij de bestaande dorpen: zij hoeven dan minder uit te breiden. Voor inwoners die huiverig staan tegenover grote nieuwbouwwijken aan de rand van hun eigen dorp kan dat aantrekkelijk klinken. Hun kern behoudt dan meer het huidige aanzien.

Elke bestaande kern groeit gematigder dan in scenario 3 – mogelijk vergelijkbaar met scenario 2 – waardoor voorzieningen daar op peil blijven zonder extreme toename. Tegelijk brengt het een vraagstuk mee: zullen jongeren en ouderen die nu in dorp X wonen, bereid zijn te verhuizen naar een compleet nieuwe kern, wellicht kilometers verderop? Een nieuwe kern kan een eigen gemeenschap vormen, maar het betekent ook dat bijvoorbeeld een jongere uit Dinxperlo misschien niet in Dinxperlo zelf kan wonen maar in “Nieuw-Aalten” moet gaan wonen om een huis te krijgen. Dat kan een drempel zijn; mensen hechten vaak aan hun eigen kern. Inwoners hebben vooral de wens uitgesproken voor woningen binnen of aansluitend aan hun eigen dorp, zodat ze in de buurt van hun netwerk kunnen blijven. Scenario 4 wijkt daarvan af door een deel van de woningbouw elders te concentreren. Dit zou kunnen betekenen dat ondanks het grote aantal nieuwe huizen, sommige kernen toch een tekort blijven houden aan lokaal beschikbare woningen, omdat de oplossing buiten hun kern wordt gebouwd. Bovendien vraagt een nieuwe kern om opbouw van geheel nieuwe voorzieningen: er moeten bijvoorbeeld een supermarkt, basisschool, huisarts en sportfaciliteiten komen naarmate de kern groeit, anders is het er niet leefbaar. Dit vergt investeringen en tijd. In de beginfase zullen inwoners van de nieuwe kern aangewezen zijn op bestaande kernen voor voorzieningen, wat de druk daar (tijdelijk) verhoogt.

Uiteindelijk kan scenario 4 dus leiden tot één extra dorp met eigen voorzieningen, terwijl de andere dorpen ongeveer hun huidige voorzieningenniveau behouden. Voor de gemeente als geheel komen er voorzieningen bij, maar of dat efficiënt en gewenst is, hangt af van de schaal. Inwoners hebben niet specifiek om een nieuw dorp gevraagd; hun focus lag op behoud en versterking van bestaande gemeenschappen. Scenario 4 biedt wel groei, maar mogelijk niet op de manier die men voor ogen had voor de eigen woonplaats.

- **Landschap:** Dit scenario heeft een unieke ruimtelijke impact: in plaats van of naast meerdere uitbreidingen komt er één grote ingreep op een nieuwe locatie. Het voordeel hiervan kan zijn dat de gemeente een plek kan kiezen die landschappelijk en

milieutechnisch het minst gevoelig is. Denk aan een relatief open plek die niet midden in waardevol natuur- of cultuurhistorisch gebied ligt. Door te clusteren op één locatie blijft het merendeel van het overige buitengebied gevrijwaard van bebouwing – de bestaande kernen hoeven immers minder ver het land in te groeien. In die zin behoudt scenario 4 het landschap rond de meeste dorpen beter dan scenario 3: elke kern (op de nieuwe na) blijft compacter. Echter, de plek waar de nieuwe kern verrijst, ondergaat een zeer ingrijpende verandering: waar wellicht nu weilanden of akkers zijn, zou een heel dorp gebouwd worden. Dat betekent onherroepelijk verlies van open landschap ter plaatse en een transformatie van bodem en ecosysteem.

Inwoners hebben aangegeven dat grootschalige ontwikkelingen in het buitengebied (zoals nieuwe industrie en waarschijnlijk ook een geheel nieuw dorp) niet gewenst zijn als daarmee rust en ruimte verloren gaan. Een nieuwe kern is precies zo'n ongekend grootschalige ingreep die gevoelig kan liggen. Zelfs al kies je de "beste" locatie, voor omwonenden en liefhebbers van het huidige landschap betekent het een aantasting van wat er was. Cultureel-historisch is er ook een aspect: gemeente Aalten en omliggende kernen kennen een historische groei, terwijl een kunstmatig nieuw dorp geen historisch karakter heeft. Dat verschil kan botsen met de lokale identiteit, al zou de nieuwe kern op den duur zijn eigen identiteit kunnen ontwikkelen. Positief is dat men in de nieuwe kern alle moderne duurzaamheids- en inrichtingsmaatregelen vanaf nul kan toepassen (ruimte voor water, groen, energie), wat de nadelen deels verzacht.

Samengevat houdt scenario 4 een belofte in: bescherming van het merendeel van het landschap door één gebied op te offeren. Dat is een andere benadering dan geleidelijke verspreide groei. Of dit aansluit bij inwonerswensen is twijfelachtig – men spreekt immers van "het landschap beschermen" maar bedoelt doorgaans het bestaande landschap als geheel, niet een deel ervan ten koste van een ander deel. Een nieuwe kern creëren zou door veel inwoners kunnen worden gezien als een te radicale breuk met het huidige ruimtelijke beeld.

- **Mobiliteit:** Het ontstaan van een nieuwe dorpskern stelt nieuwe eisen aan de infrastructuur. Waar de huidige dorpen via bestaande wegen verbonden zijn, zal een nieuwe kern waarschijnlijk nieuwe ontsluitingswegen nodig hebben. Verkeersstromen zullen veranderen: bewoners van de nieuwe kern moeten naar Aalten, Dinxperlo of elders voor werk, scholen (zeker in begin), boodschappen en sociale activiteiten. Dat kan op bepaalde routes meer verkeer veroorzaken. Tegelijk kan men de nieuwe kern strategisch plaatsen, bijvoorbeeld nabij een hoofdweg, zodat verkeer niet dwars door bestaande kernen hoeft. Ideaal zou zijn als de nieuwe kern zelfs een goede OV-verbinding krijgt (bijvoorbeeld aan een spoorlijn of met een nieuwe busroute) om autogebruik te beperken.

Inwoners willen geen extra verkeersdruk in hun dorpen, dus scenario 4 moet zo ontworpen worden dat de nieuwe kern zelfvoorzienend genoeg wordt en goede externe verbindingen krijgt, zodat omliggende kernen er weinig hinder van ondervinden. De bestaande dorpen zelf groeien minder, dus intern neemt verkeer daar minder toe dan in scenario 3 – dat is een pluspunt. Maar de totale verkeersbehoefte in de gemeente is vergelijkbaar met scenario 3 vanwege hetzelfde aantal inwoners extra. Het verschil is vooral ruimtelijk: de verkeersstromen centraler afwikkelen vs. verspreid. Scenario 4 maakt gerichte investeringen mogelijk: men kan bijvoorbeeld een nieuwe rondweg of aansluiting speciaal voor de nieuwe kern aanleggen, en in bestaande dorpen volstaan met kleinere aanpassingen. Dit kan efficiënt zijn, maar het risico is dat als de nieuwe infrastructuur achterblijft, één gebied te maken krijgt met flink veel drukte.

De mobiliteitswensen van inwoners – veiliger, schoner verkeer en beter OV – blijven ook in dit scenario aandachtspunten. Er komt zelfs een extra dorp bij dat van die voorzieningen moet worden voorzien. De gemeente zal dus naast de verbeteringen die in

scenario 2 genoemd zijn, nog een schepje bovenop moeten doen voor de nieuwe kern (zoals een extra buslijn, nieuwe fietsverbindingen naar de kern enz.). Mits dat gebeurt, kan scenario 4 qua mobiliteit zo ingericht worden dat bestaande dorpen ontzien worden en de nieuwe kern vlot en duurzaam verbonden is. Dit vergt echter zorgvuldige planning. Inwoners zijn hier niet expliciet op voorbereid; het idee van een nieuw dorp is nooit in participatie als wens naar voren gekomen, dus draagvlak voor de benodigde infrastructuur zal actief moeten worden opgebouwd.

- **Duurzaamheid:** Scenario 4 biedt een gemengde uitkomst voor duurzaamheid. Aan de ene kant lijkt het gunstig: door een nieuwe kern te bouwen op een locatie die klimaatbestendig is (rekening houdend met water en bodem), voorkom je dat uitbreidingen plaatsvinden op kwetsbare plekken (bijv. natte gebieden of onder zeeniveau). Dit draagt bij aan lange-termijnbestendigheid tegen droogte of overstroming. Bovendien kan deze kern vanaf de tekentafel ontworpen worden als voorbeeld van duurzaamheid – denk aan volledige energieneutraliteit, circulaire bouwmaterialen, autoluwe inrichting en veel groenblauwe dooradering (parken, sloten, wadi's). In theorie zou de nieuwe kern een proeftuin kunnen zijn waar de gemeente haar duurzaamheidsdoelen in praktijk brengt. Dit sluit aan bij de bereidheid van inwoners om bij te dragen aan duurzaamheid, zij het dat ze grootschalige inbreuken op het landschap liever niet zien.

Hier ontstaat een spanningsveld: om scenario 4 duurzaam te laten slagen, moet er misschien wel een groter zonnepark en/of een paar windmolens bij die nieuwe kern komen (aangezien die plek nieuw is en vrij ingericht kan worden). Terwijl bewoners elders dat soort projecten liever vermijden, zou men ze in scenario 4 kunnen concentreren nabij de nieuwe kern, weg van bestaande dorpen. Dat kan de acceptatie iets verhogen, maar het blijven grote ingrepen die gevoelig liggen. Anderzijds hebben bestaande dorpen in scenario 4 minder bouwactiviteit, wat hen ruimte geeft hun eigen duurzaamheidstappen in een rustiger tempo te zetten.

Samenvattend kan scenario 4 het beste van twee werelden bieden op duurzaamheid: alle state-of-the-art technieken in het nieuwe dorp, met behoud van bestaande waarden elders. Maar dit hangt sterk af van de uitvoering. Draagvlak is hierbij cruciaal – inwoners moeten overtuigd raken dat een nieuwe kern hen ontzorgt qua duurzaamheid in plaats van dat het een bedreiging vormt. Gezien de input dat men grote turbines en velden niet ziet zitten, blijft scenario 4 op dit thema een moeilijke propositie zonder uitgebreide participatie en garanties.

- **Leefbaarheid:** De impact van scenario 4 op de leefbaarheid is complex. Voor de nieuwe kern zelf zal het een uitdaging zijn om vanaf nul een gemeenschap op te bouwen. Leefbaarheid betekent hier: krijg je een ziel in het nieuwe dorp, een gemeenschapsleven? Dat kost tijd. In het begin wonen er slechts pioniers, met weinig voorzieningen en sociale netwerken. Dat beeld staat haaks op het hechte gemeenschapsleven dat Aalten nu kenmerkt. Uiteraard kan na verloop van jaren een nieuwe sociale structuur groeien, maar dat vereist bewuste investeringen in ontmoetingsplekken, verenigingsleven en identiteit. Voor de bestaande dorpen heeft scenario 4 mogelijk een dubbel effect. Positief: zij blijven meer zoals ze zijn, met beperkte groei die niet al te veel veranderingen in sociale verhoudingen brengt. De dorpsgemeenschappen behouden hun bekende gezichten en ritmes, wat veel inwoners op prijs stellen. Negatief echter: doordat een deel van de groei “afgesnoept” wordt door de nieuwe kern, zou het kunnen dat sommige dorpen minder nieuwe jonge inwoners krijgen dan gewenst. Als bijvoorbeeld Aalten of Dinxperlo in scenario 4 minder woningen krijgt dan in scenario 2, kan dat betekenen dat toch enkele jongeren uit die kernen naar elders vertrekken of naar de nieuwe kern gaan – feitelijk voor hen alsnog weg uit hun vertrouwde omgeving. Het gevoel kan ontstaan dat men iets moet inleveren: “onze kinderen moeten straks in dat nieuwe dorp gaan wonen omdat hier niet genoeg bijgebouwd wordt”. Dit is speculatief, maar het raakt aan de emotionele kant van leefbaarheid en sociale samenhang.

Inwoners hebben duidelijk gemaakt vooral géén dingen te willen die hun dorpsaard aantasten of voorzieningen laten verdwijnen. Scenario 4 probeert dat te vermijden, maar creëert wel een nieuw soort leefomgeving erbij. Het is moeilijk in te schatten of men dat als verrijking zal zien (“we krijgen er een buurtdorp bij met nieuwe kansen”) of als iets apart (“dat is niet ons Aalten”). Waarschijnlijk zullen meningen daarover uiteenlopen.

Voor de gemeente als geheel zou scenario 4 betekenen dat de groei en bijbehorende investeringen geconcentreerd worden: mogelijk efficiënter, maar ook minder direct zichtbaar als voordeel in elke kern. Het risico is dat bestaande kernen denken dat de nieuwe kern alle aandacht krijgt, terwijl zij op de tweede plaats komen. Leefbaarheid is tenslotte ook perceptie. Al met al sluit scenario 4 minder duidelijk aan bij de wensen van inwoners dan de eerdere scenario's. Het voorziet wel in materiële behoeften (wonen, klimaatbestendigheid) maar ontbreekt in de gedragen wens: inwoners vroegen om balans en maatwerk in hun eigen leefomgeving, niet om een compleet nieuwe leefomgeving ernaast.

4.5 Conclusie: Groei met kwaliteit als beste koers

Elk scenario heeft sterke en zwakke punten in het licht van wat onze inwoners belangrijk vinden. Scenario 1 (beperkte groei) scoort hoog op behoud van landschap en rust, maar faalt in het veiligstellen van voldoende woningen en een vitale toekomst voor de gemeenschap. Scenario 3 (maximale groei) doet het omgekeerde: het lost woningnood en voorzieningendruk op, maar dreigt het geliefde dorpse karakter en landschap te overschaduwten door de ingrijpende groei. Scenario 4 (nieuwe kern) probeert kwaliteit en kwantiteit te combineren op een innovatieve manier, maar is moeilijk verenigbaar met de bestaande wensen en identiteit van de gemeenschap.

De essentie van deze afweging is duidelijk: de gemeente Aalten moet kiezen voor een koers die genoeg ontwikkeling toestaat om Aalten vitaal te houden, maar niet zoveel groei dat de kwaliteit van de leefomgeving onacceptabel verslechtert. Met andere woorden, we zoeken een integrale balans tussen groei en behoud van kwaliteit. De vier scenario's laten de bandbreedte hiervan zien – van minimale groei tot maximale groei. Uit de analyses en vergelijking blijkt dat het optimale toekomstbeeld zich in het midden bevindt, waar ontwikkeling en bescherming hand in hand gaan.

5. VOORKEURSCENARIO

Per saldo komt scenario 2 – gematigde groei met behoud van kwaliteit – als meest evenwichtige en toekomstbestendige optie uit de bus. Dit scenario doet het meest recht aan zowel de bevindingen uit de omgevingseffect-beoordeling (het bewaart een gezond evenwicht voor de fysieke leefomgeving) als aan de wensen van onze inwoners. Het voorziet in de gevraagde woningen voor alle doelgroepen, ondersteunt voorzieningen en economische vitaliteit, én blijft intussen trouw aan wat onze gemeenschap waardevol vindt: het mooie landschap, de kleinschaligheid en de leefbaarheid.

Scenario 2 scoorde in de analyse op de meeste leefomgevingsaspecten gunstig en voldoet tegelijkertijd grotendeels aan de prioriteiten die inwoners hebben benoemd. Deze combinatie van factoren gaf de doorslag voor scenario 2: het biedt de benodigde oplossingen zonder onacceptabele nadelen – in contrast met scenario 1 dat te weinig perspectief bood en scenario 3 en 4 die juist te veel druk op de leefomgeving leggen.

Kortom, “*groei met kwaliteit*” is de voorkeurskoers voor Aalten 2040. Het is een middenweg die groei omarmt om knelpunten op te lossen en perspectief te bieden aan de jeugd, maar nooit ten koste laat gaan van onze identiteit en omgevingskwaliteit. Deze koers maakt Aalten toekomstbestendig – zonder onszelf te verliezen.

Nu scenario 2 als voorkeursscenario is gekozen, volgt de uitwerking daarvan in de Omgevingsvisie Aalten 2040. Daarbij zullen de ambities en maatregelen uit “groei met kwaliteit” SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) worden geconcretiseerd. We formuleren duidelijke doelen – bijvoorbeeld hoeveel woningen we bouwen, hoeveel biodiversiteit we herstellen, of welke voorzieningenniveaus we willen garanderen – en koppelen daaraan uitvoerbare acties en mijlpalen. Zo zorgen we dat de gekozen koers niet alleen een mooie ambitie blijft, maar zich ook vertaalt in een toetsbare en haalbare visie die richting geeft aan de ontwikkeling van Aalten tot 2040.